

Goede engelen

Hand-out Bijbelstudie PGB 2025/2026

j.nobel@outlook.com

Inhoudsopgave

INLEIDING	3
1. De geestelijke wereld is reëler dan de fysieke wereld.....	3
2. De geestelijke wereld is de diepste werkelijkheid.....	3
3. Al het zichtbare is afgeleid van het onzichtbare.....	3
4. De geestelijke wereld bepaalt het fysieke.....	3
5. (conclusie) Het aardse is vergankelijk, Gods Koninkrijk niet.....	3
Het Grote Begin	3
Ouweneel	4
Fruchtenbaum.....	4
1. BESTAAN ZE ÉCHT?	5
2. OORSPRONG VAN ENGELEN	5
2.1 DISCUSSIE	6
3. AARD/PERSOONLIJKHEID	7
3.1 HOE ZIJN ENGELEN GESCHAPEN?.....	7
3.2 DE ENGEL DES HEEREN	7
3.3 AANTAL ENGELEN.....	9
3.4 ENGELEN ZIJN NIET ALMACHTIG (OMNIPOTENT).....	9
3.5 ENGELEN ZIJN NIET ALWETEND (OMNISCIENT)	10
3.6 ENGELEN ZIJN NIET ALOMTEGENWOORDIG (OMNIPRESENT).....	10
3.7 AARD/PERSOONLIJKHEID VAN ENGELEN.....	11
3.8 DE MACHT EN KRACHT VAN ENGELEN	11
4. UITERLIJKE KENMERKEN VAN ENGELEN	12
4.1 HET GESLACHT VAN ENGELEN.....	12
4.2 HOE ZIEN ENGELEN ERUIT?	13
5. NAMEN/CLASSIFICATIES VAN ENGELEN	13
5.1 NAMEN VAN ENGELEN.....	13
5.2 ENGELENKLASSEN	14
Cherubijnen/cherubim/cherubs	14
Serafs	15
Engelen, Michaël en Gabriël	17
Gabriël	18
Classificatie in de Middeleeuwen.....	19

6. VERBLIJFPLAATS VAN ENGELEN	19
7. WAT DOEN ENGELEN?	20
7.1 WAT DEDEN ENGELEN IN HET (ONS) VERLEDEN	22
7.2 WAT DOEN ENGELEN IN HET HEDEN?	23
7.3 WAT DOEN ENGELEN IN DE TOEKOMST?	25
7.4 GOEDE ENGELEN HOUDEN ONS IN DE GATEN	27
7.5 HOE KOMEN ENGELEN IN ACTIE?	28
BIJLAGE 1	30
BIJLAGE 2	31
VERVOLG BIJLAGE 2	32
BIJLAGE 3	33

Inleiding

Deuteronomium 29:29 *De verborgen dingen zijn voor de HEERE, onze God, maar de geopenbaarde dingen zijn voor ons en onze kinderen, tot in eeuwigheid, (...)*

In deze studie bestuderen we wat de Bijbel zegt over de 'goede engelen'. De 'gevallen engelen' en hun aanvoerder 'satan' (ook een gevallen engel) komen in twee andere studies aan bod.

Maar voordat we ons buigen over het ontstaan, 'leven' en de toekomst van engelen moet ik voor een goed begrip eerst iets anders bij jullie kwijt. Dit betreft het verschil tussen de zichtbare en de onzichtbare wereld.

1. De geestelijke wereld is reëler dan de fysieke wereld

De Bijbel maakt duidelijk dat de geestelijke wereld reëler, fundamenteler en blijvender is dan de zichtbare, materiële wereld. Het zichtbare bestaat door het onzichtbare. Alles wat wij zien is tijdelijk, veranderlijk en afhankelijk; Het ontstaat, het groeit en het vergaat.

2. De geestelijke wereld is de diepste werkelijkheid

We moeten als Christenen onder ogen zien dat dit de diepste werkelijkheid is, tenminste, als we enig begrip willen hebben van het Koninkrijk van God, Gods heilsplan, de eindtijd en onze toekomst.

3. Al het zichtbare is afgeleid van het onzichtbare

2 Korinthe 4:18 *Wij houden onze ogen immers niet gericht op de dingen die men ziet, maar op de dingen die men niet ziet; want de dingen die men ziet, zijn tijdelijk, maar de dingen die men niet ziet, zijn eeuwig.*

4. De geestelijke wereld bepaalt het fysieke

Job 1-2 laat zien dat satans geestelijke aanvallen concrete gevolgen hebben in Jobs aardse leven: Satan vraagt God om alles van Job te mogen afpakken, en dat gebeurt. **Daniël 10:12-13** laat ook zien dat strijd in de hemelse gewesten invloed heeft op aardse gebeurtenissen: Michaël moest Gabriël te hulp schieten zodat Gabriël met een oponthoud van 21 dagen naar Daniël kon gaan, om hem uitleg te geven over de toekomst (zeventig jaarweken).

5. (conclusie) Het aardse is vergankelijk, Gods Koninkrijk niet

Jesaja 40:7-8 is hiervan een mooie illustratie: *Het gras verdort, de bloem valt af, maar het Woord van onze God bestaat voor eeuwig.* Kortom, Materie vergaat, maar Gods geestelijke werkelijkheid (waarheid) is blijvend.

Het Grote Begin

Het verhaal van de engelen begint bij het Grote Begin:

Genesis 1:1 *In het begin schiep God de hemelen en de aarde.*

Genesis 2:1 *Zo zijn de hemel en de aarde voltooid, en heel hun legermacht.*

Kolossenzen 1:16 *Want door Hem zijn alle dingen geschapen die in de hemelen en die op de aarde zijn, die zichtbaar en die onzichtbaar zijn: tronen, heerschappijen, overheden of machten; alle dingen zijn door Hem en voor Hem geschapen.*

Om het onderwerp gelijk maar even neer te zetten het volgende:

Bij mijn voorbereiding heb ik vanzelfsprekend de nodige literatuur tot me genomen. Daarbij kwam ik onder andere de volgende twee - verschillende – samenvattingen over dit onderwerp tegen die ik jullie niet wil onthouden: van Willem J. Ouweneel en van Arnold G. Fruchtenbaum.

Ouweneel

“Engelen zijn niet eeuwige, maar geschapen wezens; geestelijke, ‘onstoffelijke’ of wat ook wel ‘anders-stoffelijk’ wordt genoemd. Het zijn wezens met een eigen persoonlijkheid, wil, inzicht (intellect) en gevoel. Dat blijkt bijvoorbeeld uit hun hoogstaand karakter, hun welwillendheid tegenover mensen en hun gehoorzaamheid aan God. Het verheven karakter van de engelen blijkt vooral ook uit de aard van de taken die zij van God ontvangen. Zij worden als boden tot de mensen gezonden met de meest uiteenlopende opdrachten: Voor het overbrengen van boodschappen; voor het uitvoeren van oordeel en kastijding; voor het brengen van uitredding, weldaden, zegen; voor het begeleiden van en helpen bij menselijke taken; voor het geven van uitleg, enz. Hun taak als hemelse dienaren van God komt onder andere daarin tot uitdrukking dat zij Zijn hemelse hofhouding vormen, die zijn troon omringt, en Zijn hofstoet als Hij uittrekt. Zij brengen de ‘ontslapenen’ in de gelukzaligheid bij God (Luk 16:22), Zelf zijn zij bedekt met de glans van de hemel. De engelen dienden Jezus en stonden Hem in geweldige aantallen ter beschikking en sterkten Hem zelfs in Zijn lijden.”

[uit: De Negende Koning, Aspect, Willem J. Ouweneel, Excurs 2]

Fruchtenbaum

Engelen zijn bewust door God geschapen. Ze zijn niet zomaar ontstaan, zoals een schaduw ontstaat. Toen engelen geschapen werden, waren het allen ‘goede’ engelen, met een vrije wil. Een derde gebruikte de vrije wil [onverleid] om net als de hooggeplaatste engel, satan, tegen hun Schepper in opstand te komen. Zij zijn gevallen engelen en worden ‘demonen’ genoemd. Tweederde van de engelen bleef God trouw: de ‘goede’ engelen. Deze engelen worden in de Bijbel op twee manieren aangeduid: ‘uitverkoren’ (ausgewählte) engelen en ‘heilige’ engelen. Uitverkoren betekent dat ze zijn uitgekozen om niet te vallen. Omdat ze niet vielen zijn ze in hun heiligheid bevestigd.

Deze uitspraak heeft een korte uitleg: Nadat God Adam en Eva geschapen had, onderwierp Hij hen aan een test/beproeving (Prüfung), om te zien of ze gehoorzaam of ongehoorzaam zouden zijn. Nadat God de engelen geschapen had, onderwierp Hij hen op gelijke wijze aan een test/beproeving, ook om te zien of ze gehoorzaam of ongehoorzaam zouden zijn. Een derde van de engelen besloot om God ongehoorzaam te zijn en volgde satan in zijn val; deze engelen worden demonen genoemd. Maar tweederde besloot dus satan niet te volgen en werden bevestigd in hun heiligheid. Bevestigde heiligheid betekent dat de tijd van beproeving en vorming voorbij is en dat de geschapen wezens niet meer in staat zijn te zondigen. Omdat de goede engelen niet meer tot zondigen in staat zijn, worden ze de ‘uitverkoren’ engelen genoemd. Als gelovigen hun opstandingslichaam krijgen, worden zij ook in hun heiligheid bevestigd. In hun opstandingslichaam zijn ook zij niet meer in staat om te zondigen. De ‘oude Adam bestaat immers niet meer.

[Uit: Das Reich der Engel, Arnold G. Fruchtenbaum, CMV Hagedorn]

Hiermee is gelijk al veel gezegd, maar het kan ook zomaar vragen oproepen.

Voor een systematische bestudering kijken we de naar de volgende onderwerpen:

1. Bestaan engelen écht?
2. Oorsprong, waar komen ze vandaan?
3. Natuur, wat is hun aard/persoonlijkheid?
4. Uiterlijk, hoe zien ze eruit?
5. Rangen/classificatie/namen
6. Verblijfplaats, waar wonen ze?
7. Activiteiten in verleden heden en toekomst

1. Bestaan ze écht?

Bestaan engelen echt? Hoe zullen mensen reageren als je zegt dat je in engelen gelooft? Als je het Woord van God gelooft en je ook maar enig gezag aan de Schrift toekent, leer je snel dat engelen bestaan. De Bijbel probeert het bestaan van engelen niet te verdedigen, het vertelt ons gewoon dat ze er zijn.

In het Oude Testament (dat voornamelijk in het Hebreeuws is geschreven) is het woord voor engel **mal'ach** (108 verwijzingen) en stamt af van een werkwoord dat 'zenden' (met een opdracht) betekent. *Mal'ach* is dus een (met een opdracht) 'gezondene'

In het Nieuwe Testament (dat voornamelijk in het Grieks is geschreven) is het woord voor engel **angelos** (560 verwijzingen) en betekent ook boodschapper.

De naam in het Hebreeuws en in het Grieks voor engelen is een duidelijke aanwijzing *waarom* ze bestaan. In beide gevallen is het woord verbonden met het begrip 'boodschapper', voornamelijk van God aan de mens. Maar vergis je niet, de engelen hebben een flink 'takenpakket'.

Als boodschapper zijn engelen in de Bijbel zeer prominent aanwezig. Het was bijvoorbeeld de engel Gabriël die Daniël in de zesde eeuw v.Chr. de boodschap van de zeventig jaarweken gaf **Daniël 9:20** (moet je echt even lezen).

600 jaar later verkondigt dezelfde Gabriël aan Maria dat ze zwanger zal worden van de Heilige Geest **Lukas 1:26-31** (moet je echt even lezen).

Gabriël is zeer actief in het Nieuwe Testament. In **Lucas 1** zien we dat Gabriël erg betrokken is bij het geven van boodschappen aan zowel de moeder van Jezus als de moeder van Johannes de Doper over wat er in hun baarmoeder gebeurde.

Het woord 'engel' geeft ons een soort aanwijzing over wat een van de belangrijkste doelen van engelen is: het overbrengen van boodschappen. **Hebreeën 1:14** zegt dat engelen er ook zijn om mensen te helpen. *Zijn zij niet allen dienende geesten, uitgezonden om dienst te doen ter wille van hen die het heil zullen beërven?*

Maar dit alles om te zeggen dat engelen heel duidelijk bestaan, als je de Bijbel gelooft.

2. Oorsprong van engelen

Waar komen engelen vandaan?

Kolossenzen 1:16 *Want door Hem*, dat is Jezus, *zijn alle dingen*, met inbegrip van engelen, *geschapen, zowel in de hemelen en op aarde, zichtbaar en onzichtbaar*, en

dan staat er: [hetzij tronen of heerschappijen of heersers of autoriteiten - alle dingen zijn door Hem en voor Hem geschapen](#).

Jezus is degene die de engelen daadwerkelijk heeft geschapen. In feite schiep Hij alles, de dingen boven, de dingen op de aarde, de dingen die zichtbaar zijn, de dingen die onzichtbaar zijn. Hij schiep dat voor Zichzelf. En wat we hier dus leren, is dat engelen niet altijd hebben bestaan. Engelen zijn dus, net als wij, geschapen wezens.

De tv-serie *Touched by an Angel* heeft bijgedragen aan een engelencultuur. De schrijfster Wendy Backlund schreef zelfs in een van haar boeken dat ze de hulp inriep van 'haar' engel om te helpen met afvallen. Dat is onbijbels. Engelen staan onder een 'hemels' commando. En als wij hulp nodig hebben, wenden we ons tot onze hemelse Vader die in de hemel is. Waarom zouden we willen communiceren met een 'medewerker' van God, als we ook met God zelf kunnen communiceren? Er was dus een tijd dat engelen niet bestonden. Maar Jezus heeft altijd bestaan, als tweede lid van de Godheid (Drie-Eenheid).

2.1 Discussie

Er is al enige tijd discussie over het moment waarop de engelen werden geschapen. De meerderheid is van mening dat God eeuwig bestaat en dat God op een bepaald moment in het verre verleden, voor de grondlegging van de wereld, de engelen heeft geschapen. De engelen, zo wordt verteld, bestonden dus al lang voordat de aarde bestond. En als je naar de literatuur kijkt, is dat waarschijnlijk de mening van de meerderheid. De belangrijkste tekst waarnaar wordt verwezen is [Job 38](#). Job had een probleem vanwege een gesprek tussen God en satan (waar Job waarschijnlijk niets van wist). Op een gegeven moment begint God aan Job vragen te stellen over dingen die Job nooit heeft gezien en niet weet. Hij vraagt Job: [vers 4](#) *Waar was je toen ik de aarde grondvestte? Zeg het me als je het weet*. Maar Job heeft daar geen antwoord op. God vervolgt: *Toen de morgensterren samen zongen, en alle zonen van God juichten van vreugde?*

Morgensterren, dus 'zonen van God', wordt in het boek Job gebruikt als een verwijzing naar engelen.

[N.B.: belangrijk om te onthouden als we naar de gevallen engelen gaan kijken, want satan wordt in [Jesaja 14:12](#) ook 'morgenster' genoemd.]

Er is (niet schrikken) ook een andere visie, die zegt dat engelen werden geschapen ten tijde van de scheppingsweek. In zijn boek *"Those Invisible Spirits Called Angels"*, geeft Renald E. Showers de volgende uitleg over deze visie:

- Engelen zijn geschapen wezens [Kolossenzen 1:16](#).
- Ze moeten dus ergens binnen de scheppingsdaad vallen.
- [Genesis 1:1](#) omvat de schepping van de onzichtbare hemelse sfeer, waar engelen wonen. *In het begin schiep God de hemel en de aarde*.
- [Genesis 2:1](#) *Zo zijn de hemel en de aarde voltooid, en heel hun legermacht*.
- [Job 38](#) toont dat engelen al aanwezig waren voor de scheiding van land en water, dus vóór dag 2 of 3 van de scheppingsweek.

Maak er geen halszaak van, want één ding is zeker: ze zijn geschapen door God/Jezus.

3. Aard/persoonlijkheid

3.1 Hoe zijn engelen geschapen?

Engelen werden geschapen als engelen!

Ze zijn niet (eerst) geschapen als mensen; Ze zijn ook niet geschapen als godheid. Ze hebben een speciale classificatie als engelen. Toen de engelen werden geschapen, werden ze geschapen in een staat van heiligheid. God heeft geen gevallen engelen geschapen. Daarom spreekt de Schrift over "heilige of uitverkoren engelen": [Handelingen 10:22](#) en [Judas 1:14](#).

Engelen zijn geen godheid. [1 Korinthe 6:3](#) zegt: *Weet u niet dat wij engelen zullen oordelen? Hoeveel te meer dan alledaagse dingen?*

Ik weet niet precies wat dat betekent, behalve het feit dat we voorbestemd zijn voor autoriteit. Ik kom er later nog kort op terug. Maar het feit dat we oordelen over de engelen zegt mij in ieder geval dat wij geen engelen zijn ☺. Dus het eerste dat we over hen moeten begrijpen, is dat het geen (voormalige) mensen zijn. En heel belangrijk om te begrijpen is dat engelen geen godheid zijn; Engelen mogen niet aanbeden worden!

In [Openbaring 19:10](#) is Johannes zo geboeid door het visioen dat hij had ontvangen dat hij de engel wil aanbidden die hem het visioen gaf. En let op wat er staat: *En ik viel voor zijn voeten neer om hem te aanbidden, maar hij zei tegen mij: Pas op dat u dat niet doet! Ik ben een mededienstknecht van u en van uw broeders, die het getuigenis van Jezus hebben. Aanbid God. Het getuigenis van Jezus is namelijk de geest van de profetie.*

De engel berispt hem: waarom aanbid je me, ik ben slechts een boodschapper. Aanbid God!

In [Openbaring 22:8-9](#) kunnen we lezen dat Johannes dezelfde fout nog een keer maakt. En opnieuw zegt de engel: *Pas op dat u dat niet doet! Want ik ben een mededienstknecht van u en van uw broeders, de profeten, en van hen die de woorden van dit boek in acht nemen. Aanbid God.*

In [Mattheüs 4:10](#) citeert Jezus het boek Deuteronomium toen satan Hem probeerde te verleiden: Toen zei Jezus tegen hem: *Ga weg, satan, want er staat geschreven: De Heere, uw God, zult u aanbidden en Hem alleen dienen.*

3.2 De Engel des Heeren

Voor de volledigheid moeten we ook even kijken naar [Jozua 5:13-15](#). Hier treffen we Jozua die gereed is om Kanaän in te nemen met als eerste de 'slag' om Jericho. En dan verschijnt er iemand die er uit ziet als een engel: [Jozua 5:13](#) (lezen).

Waar in het boek Openbaring Johannes bestraft wordt omdat hij een engel wil aanbidden, zien we dat Jozua een engel lijkt te aanbidden, waarbij de engel niet alleen die aanbidding ontvangt, maar ook zegt: doe je schoenen uit, je staat op heilige grond. Dit lijkt heel veel op wat God tegen Mozes zei toen hij zichzelf openbaarde als de grote IK BEN in [Exodus 3:5](#) *Toen zei Hij: "Kom hier niet dichtbij; Trek je sandalen van je voeten af, want de plaats waarop je staat is heilige grond."*

Tja, ontvangt een engel nu aanbidding of niet? In [Jozua 5](#), gaat het om wat wordt genoemd 'de engel van de Heer'. **Dit is geen gewone engel.** De engel van de Heer is wat – met moeilijke woorden - een 'theofanie' of een 'Christofanie' wordt genoemd,

die een *pre-geïncarneerde verschijning van God of Jezus Christus* is. Dit is slechts één voorbeeld, maar er zijn meerdere voorbeelden in de Bijbel waar Jezus, voorafgaand aan de incarnatie (vleeswording), verschijnt, zoals Bij Abraham, Jacob en Mozes:

Abraham

In **Genesis 18:1** krijgt Abraham bezoek van drie mannen. Eén van hen spreekt als de HEERE zelf en wordt als zodanig herkend. *Toen verscheen de HEERE hem bij de eiken van Mamre*. Deze verschijning is vaak geïnterpreteerd als een fysieke manifestatie van de tweede Persoon van de Drie-eenheid, aangezien God de Vader *niemand ooit heeft gezien Joh. 1:18*.

Jacob

In **Genesis 32:24-30** worstelt Jacob met een met een mysterieuze “Man” en zegt daarna: *Ik heb God gezien van aangezicht tot aangezicht*.

De traditionele uitleg zegt dat het om de Engel des Heeren gaat en dus een *pre-geïncarneerde* verschijning van Jezus, omdat:

- Jacob zegt: **vers 30** *ik heb God gezien van aangezicht tot aangezicht*
- **Hosea 12:4-5** zegt (...) *in zijn kracht streed hij met God (...). Hij streed met de Engel en overwon*
- De figuur spreekt met goddelijke autoriteit
- Jacob krijgt een nieuwe naam

Sommigen (Ouweneel, Von Rad, Brueggemann, Goldingay e.v.a.) zetten echter – voorzichtig gezegd – vraagtekens bij deze uitleg. Er wordt weliswaar niet aan getwijfeld dat Jacob God ontmoet, maar betwijfeld wordt of de verschijning eenvoudigweg gelijkgesteld kan worden met de Engel des Heeren als vaste ‘theofanie-figuur’, omdat:

- Genesis hem nergens expliciet *mal’akh YHWH* noemt.
- In de tekst de woorden ‘man’, ‘engel’, en ‘God’ door elkaar lopen.
- Het verhaal primair gaat over de geloofsdoorbraak van Jacob (naar Israël) en niet over de identificatie (ontologie) van de man als Engel des Heeren.

Mozes

Mozes ziet een ‘brandende braamstruik’ die niet door het vuur wordt verteerd **Exodus 3:2**. God spreekt zelf tot Mozes vanuit de vuurvlam. De Engel is God, en spreekt met het gezag van Jahweh — een theofanie, geïnterpreteerd als Christus.

De Engel van de Heere verschijnt ook nog aan:

Hagar 1^e **Gen 16:7-14**, 2^e **Genesis 21:14-19**, **Bileam Numeri 22:22-35**, **Gideon Richteren 6:11-24**, **ouders van Simson Richteren 13:3-23**, **David 2 Samuel 24:16-21**, **1 Kronieken 21:14-30**, **Elia 1 Koningen 19:5-7**, **Zacharia Zacharia 1:11-14**, **hogepriester Jozua Zacharia 34:1-5**

Engelen zijn er dus niet om aanbeden te worden, behalve als het om een *theofanie (God)* of een *christofanie (Jezus)* gaat. Maar hoe weten we met wie we te maken hebben? Daarvoor moeten we kijken naar de specifieke situatie en achtergrond, maar de betreffende engel, God of Jezus zullen het je wel duidelijk maken.

De engel van de Heer wordt vaak gezien als een verschijning van Christus vóór Zijn menswording. In bovenstaande voorbeelden spreekt de Engel van de Heer *namens* God en *als* God

3.3 Aantal engelen

God schiep een vast aantal engelen, is de algemene opvatting. We weten niet precies hoeveel, maar het zijn er veel. Het aantal verandert niet, want engelen sterven niet, ze trouwen niet en ze planten zich niet voort. Er zijn ook geen 'baby-engelen'.

Lukas 20:34 *En Jezus antwoordde en zei tegen hen: De kinderen van deze wereld trouwen en worden ten huwelijk gegeven, 35. maar zij die het waard geacht zijn die toekomstige wereld te verkrijgen, en de opstanding uit de doden, zullen niet trouwen en ook niet ten huwelijk gegeven worden. 36. Want zij kunnen niet meer sterven, omdat zij gelijk zijn aan engelen. En zij zijn kinderen van God, omdat zij kinderen van de opstanding zijn.*

God is klaar met scheppen; het werk dat God deed in de zes dagen van de schepping. Afhankelijk welke visie je aanhangt, omvat de scheppingsweek wel of niet ook de schepping van de engelen.

Maar als Zijn werk in de schepping voltooid is, wat doen we dan met **Johannes 5:17**? Er staat: *Maar Hij antwoordde hun: Mijn Vader werkt tot nu toe en Ikzelf ben aan het werk.* Dus, als God niet scheidt, wat betekent dit dan?

Dit gaat niet over Gods werk in de schepping, het gaat over Gods werk in de verlossing!

Dát is Zijn werk. En niet alleen is God vandaag aan het werk in de verlossing, Hij is ook aan het werk om de schepping in stand te houden, want als je teruggaat naar de passage uit Kolossenzen waarmee we begonnen, **Kolossenzen 1:16-17**, waar het spreekt over hoe Jezus Christus Zelf de engelen tot bestaan bracht, vertelt het je ook wat Jezus Christus op dit moment aan het doen is terwijl je dit leest.

Kolossenzen 1:16-17 *Want door Hem zijn alle dingen geschapen die in de hemelen en die op de aarde zijn, die zichtbaar en die onzichtbaar zijn: tronen, heerschappijen, overheden of machten; alle dingen zijn door Hem en voor Hem geschapen.*

17. *En Hij is vóór alle dingen, en alle dingen bestaan tezamen door Hem.*

In het Grieks staat hier het werkwoord **συνέστηκεν** (*synestēken*), wat een **duurzame, blijvende actie** aanduidt: alles wordt **bijeengehouden, geordend**, en **in stand gehouden** door Christus.

We weten dus niet hoeveel engelen er zijn. Twee passages vertellen ons dat je ze niet eens kunt tellen: **Daniël 7:10** zegt: *Myriaden op myriaden, tienduizend maal tienduizend* en in **Openbaring 5:11** staat precies hetzelfde. Op meerdere Bijbelplaatsen worden engelen 'sterren' genoemd, zoals **Job 38:7** *toen de morgensterren samen vrolijk zongen, en al de kinderen van God juichten?* In **Jesaja 14:12** wordt ook satan morgenster genoemd. *Hoe bent u uit de hemel gevallen, morgenster, zoon van de dageraad! U ligt geveld op de aarde, overwinnaar over de heidenvolken!* In deze tekst wordt duidelijk gemaakt dat satan van een uitzonderlijke schoonheid was voordat hij viel. Om welke 'morgenster' het gaat moet je dus uit de context halen.

3.4 Engelen zijn niet almachtig (omnipotent)

- In de eerste plaats zijn ze geschapen:

Psalm 148:5 *Laten zij [de engelen] de Naam van de HEERE loven, want toen Hij het gebod, werden zij geschapen.* Er is dus een Schepper die boven hen staat.

- Ze hebben hulp nodig:

Daniël 10:20-21 zegt: *Toen zei hij: Weet u waarom ik naar u toe ben gekomen? Nu zal ik terugkeren om tegen de vorst van Perzië te strijden. En zodra ik vertrokken ben, zie, dan zal de vorst van Griekenland komen. 21. Ik zal u echter vertellen wat is opgetekend in het boek van de waarheid – al maakt niet één zich met mij sterk tegen hen, behalve uw vorst Michaël.*

Met andere woorden, Michael, zegt Gabriël, moest me helpen om me een weg naar binnen te vechten om je deze boodschap te brengen. Dit onthult dat een engel duidelijk niet almachtig is, anders zou er geen gevecht zijn. Almachtige wezens hoeven niet eenentwintig dagen tegen iemand te vechten.

- Ze moeten God gehoorzamen:

Psalms 103:20 *Loof de HEERE, u, Zijn engelen, sterke helden, die Zijn woord uitvoeren, gehoorzaam aan het woord dat Hij spreekt.*

3.5 Engelen zijn niet alwetend (omniscient)

1 Petrus 1:12 geeft een voorbeeld: *Aan hen werd geopenbaard dat zij niet zichzelf, maar ons dienden in de dingen die u nu verkondigd zijn door hen die u het Evangelie verkondigd hebben door de Heilige Geest, Die vanuit de hemel gezonden is; dingen, waarin de engelen begerig zijn zich te verdiepen.*

Efeze 3:10 bevestigt dit: *opdat nu door de gemeente aan de overheden en de machten in de hemelse gewesten de veelvuldige wijsheid van God bekendgemaakt zou worden*

Engelen begrijpen het oordeel over de zonde, ze begrijpen heiligheid, ze begrijpen Gods scheppende kracht. Maar engelen hebben geen volledig inzicht in Gods genadeplan:

- **1 Petrus 1:12** *Dingen waarin engelen begeren een blik te werpen.*
- **Efeziërs 3:10** (...) *opdat nu door de gemeente de veelkleurige wijsheid van God bekendgemaakt zou worden aan de overheden en de machten in de hemelse gewesten.*
- **Lukas 15:10** *Zo zeg ik u, is er blijdschap bij de engelen van God over één zondaar die zich bekeert.* Het laat zien dat zij van buitenaf toekijken bij het werk van genade.
- **Hebreeën 2:16** *Want werkelijk, Hij neemt de engelen niet aan, maar Hij neemt het nageslacht van Abraham aan.* Engelen **ervaren dus geen verlossing of genade zoals mensen** dat doen.

3.6 Engelen zijn niet alomtegenwoordig (omnipresent)

In **Daniël 10:13-14** heeft Gabriël tijd nodig om bij Daniël te komen.

De vorst van het koninkrijk Perzië stond eenentwintig dagen tegenover mij, maar zie, Michaël, een van de voornaamste vorsten, kwam om mij te helpen toen ik daar achterbleef bij de koningen van Perzië. 14. Ik ben gekomen om u inzicht te laten krijgen in wat uw volk in later tijd zal overkomen, want er is nog een visioen voor die dagen.

Dit toont aan dat een engel plaatsgebonden is en zich dus moet verplaatsen.

In **Lukas 1:26** wordt Gabriël 'gezonden': *In de zesde maand werd de engel Gabriël door God gezonden naar een stad in Galilea, waarvan de naam Nazareth was,*

3.7 Aard/persoonlijkheid van engelen

Engelen zijn werkelijke personages, persoonlijkheden. Je moet engelen niet zien als 'The Force' in Starwars, een soort onpersoonlijke bron van energie. Engelen zijn persoonlijkheid dat zich uit in intellect, emoties en een wil. Engelen hebben ze alle drie.

- Ze hebben duidelijk een *intellect* omdat ze studeren. Engelen bestuderen ons **1 Petrus 1:12**. Engelen spreken en geven boodschappen door **Lukas 1:19**. Engelen voeren strategische geestelijke strijd **Daniël 10:13, Openbaring 12:7**.
- Ze hebben *emoties*, want ze zijn blij als er iemand gered wordt **Lukas 15:10**. En ze juichen bij Gods schepping **Job 38:6-7**. Engelen hebben een verlangen (zijn begerig) om Gods heilsplan te zien **1 Petrus 1:12**.
- Engelen hebben ook een *wil*. **Psalm 103:20** zegt *Loof de HEERE, u, Zijn engelen, sterke helden, die Zijn woord uitvoeren, gehoorzaam aan het woord dat Hij spreekt*. Als je gehoorzaamt, maak je een keuze. Als je niet gehoorzaamt trouwens ook. Engelen zijn geen robots. Lucifer en een derde van de engelen namen een *beslissing* om bij God weg te gaan.

3.8 De macht en kracht van engelen

- Als je naar de kracht van een engel kijkt, moet je begrijpen dat een engel veel en veel sterker is dan een menselijk persoon. In feite zijn ze, i.t.t. satan en demonen, onoverwinnelijk. **Jesaja 37:36** *Toen ging de engel van de HEER uit en sloeg 185.000 in het kamp van de Assyriërs (...)*.

Engelen zijn sterker dan mensen: ze zijn "groter in kracht en sterkte". Toch zijn ze voorzichtig: ze brengen geen beschuldigende uitspraak ("lasterlijk oordeel") bij de Heere over gevallen engelvorsten. Ze laten, uit respect voor orde en gezag, het oordeel aan God over. Omdat engelen door God zijn geschapen, zijn ze natuurlijk geen partij voor God zelf. Ze zijn dus zwak in vergelijking met God.

1 Petrus 3:22 *Die aan de rechterhand van God is, opgevaren naar de hemel, terwijl de engelen, machten en krachten Hem onderworpen zijn.*

- Engelen kunnen ook genezen (in opdracht van God). Dat lezen we in **Johannes 5:2-4** *met vijf zuilengangen. 3. Daarin lag een grote menigte van zieken, blinden, kreupelen en verlamden, die wachtten op de beroering van het water. 4. Want een engel daalde van tijd tot tijd neer in het badwater en bracht het water in beweging; wie dan het eerst daarin kwam, na de beweging van het water, werd gezond, aan welke ziekte hij ook leed.*
- Op basis van **Mattheüs 16:19** weten we dat de engelen voor ons de strijd in de hemelse gewesten strijden. Als wij op aarde demonen binden zijn het de heilige engelen die deze woorden in de geestelijke wereld uitvoeren. Onze woorden van genezing en bevrijding brengen engelen in beweging. *En Ik zal u de sleutels van het Koninkrijk der hemelen geven; en wat u bindt op de aarde, zal in de hemelen gebonden zijn; en wat u ontbindt op de aarde, zal in de hemelen ontbonden zijn.*

4. Uiterlijke kenmerken van engelen

Wat is de 'samenstelling' van engelen? Waar bestaan ze uit? Hoe zien ze eruit? Ik denk dat dit in hoge mate 'geestelijk' genoemd mag worden. In feite valt dit buiten het bereik van de menselijke observatie. Daarom noemen we engelen 'onzichtbaar'. Je kunt ook zeggen onstoffelijk, of misschien beter gezegd 'anders stoffelijk' [Ouweneel].

Numeri 22:31 *Toen ontsloot de HEERE de ogen van Bileam, zodat hij de engel van de HEERE zag staan op de weg, met zijn uitgetrokken zwaard in zijn hand. En hij knielde en boog zich neer met zijn gezicht ter aarde.*

2 Koningen 6:17 *En Elia bad en zei: HEERE, open toch zijn ogen, zodat hij ziet. En de HEERE opende de ogen van de knecht, zodat hij zag; en zie, de berg was vol paarden en strijdagens van vuur rondom Elisa.*

Efeziërs 6:12 *zegt: Want wij strijden niet tegen vlees en bloed*

Engelen zijn dus voor ons onzichtbaar, tenzij God ons toestaat hen te zien.

Dat wil *niet* zeggen dat een engel niet in menselijke vorm kan verschijnen. Maar als ze tegenwoordig aan mensen op aarde verschijnen is het nooit met vleugels en zien ze er meestal uit als een gewone - jonge - man.

Hebreeën 13:2 *Vergeet de gastvrijheid niet, want hierdoor hebben sommigen zonder het te weten engelen onderdak geboden.*

In **Genesis 18:1-8** biedt Abraham onderdak aan gasten. Hier is Abraham die een gesprek heeft met drie mensen; een van hen is vermoedelijk een pre-geïncarneerde verschijning van Jezus Christus. De andere twee zien er gewoon uit als mensen of menselijke wezens, ze nemen een menselijke vorm aan. Ze zijn eigenlijk samen aan het eten. Twee van de drie mannen (die later engelen blijken te zijn) gingen daarna naar Sodom en Gomorra.

Genesis 19:1 zegt vervolgens: *De twee engelen kwamen 's avonds in Sodom aan, terwijl Lot in de poort van Sodom zat. Toen Lot hen zag, stond hij op om hun tegemoet te gaan, en boog hij zich met zijn gezicht ter aarde.*

Het bleken dus geen menselijke wezens te zijn, maar engelen die een zichtbare menselijke vorm hadden aangenomen.

4.1 Het geslacht van engelen

Zijn engelen mannen en vrouwen?

Als engelen een mensengedaante hebben aangenomen wordt in Bijbel alleen maar gesproken over mannen en over de mannelijke voornaamwoorden "hem" of "hij". De Bijbel spreekt nergens over vrouwelijke engelen. Sommigen noemen engelen onzijdig, omdat ze bijvoorbeeld niet trouwen.

Lukas 20:35 *maar zij die het waard geacht zijn die toekomstige wereld te verkrijgen, en de opstanding uit de doden, zullen niet trouwen en ook niet ten huwelijk gegeven worden. 36. Want zij kunnen niet meer sterven, omdat zij gelijk zijn aan engelen. En zij zijn kinderen van God, omdat zij kinderen van de opstanding zijn.*

De voornaamwoorden 'hem' en 'hij' hoeven echter niet bepalend te zijn voor het geslacht. De Heilige Geest wordt immers ook 'Hem' en 'Hij' genoemd.

Johannes 14:16-17 *En Ik zal de Vader bidden, en Hij zal u een andere Trooster geven, opdat Hij bij u blijft tot in eeuwigheid, 17. namelijk de Geest van de waarheid, Die de wereld niet kan ontvangen, want zij ziet Hem niet en kent Hem niet, maar u kent Hem, want Hij blijft bij u en zal in u zijn.*

Maar duidelijk is wel dat er geen vrouwelijke engelen zijn. Anders gezegd: er verschijnen ons geen engelen in een vrouwengedaante. En als dat wél gebeurt is het een demon.

4.2 Hoe zien engelen eruit?

Wanneer ze op aarde zijn en aan mensen verschijnen, zien ze eruit als (gewone) mannen. In **Handelingen 1:10** dragen ze witte kleding.

En toen zij, terwijl Hij van hen wegging, hun ogen naar de hemel gericht hielden, zie, twee mannen stonden bij hen in witte kleding,

Dit zien we ook bij het lege graf **Mattheüs 28:2-3** en **Markus 16:5**.

Idem de zeven engelen met de schalen (...) *gekleed in smetteloos en blinkend linnen* **Openbaring 15:6**.

Ik denk echter dat engelen meestal niet aan ons - op aarde - in witte kleding verschijnen. De vele getuigenverklaringen bevestigen dat.

Wanneer de 'engelen in de hemel' worden beschreven, worden ze beschreven als wezens die ons vreemd lijken omdat we geen parallel hebben als een soortgelijk wezen op aarde.

Jesaja 6:2 *Serafs stonden boven Hem. Ieder had zes vleugels: met twee bedekte ieder zijn gezicht, met twee bedekte hij zijn voeten, en met twee vloog hij.*

Cherubs/Cherubim: **Ezechiël 1** en **10** beschrijven vreemd uitzijende wezens, vier vleugels, vier gezichten. Vier gezichten, vier vleugels, vier levens.

Openbaring 4:6-8 *En vóór de troon was een glazen zee, als kristal. En in het midden van de troon en om de troon heen waren vier dieren, vol ogen van voren en van achteren. 7. En het eerste dier leek op een leeuw, het tweede dier leek op een kalf, het derde dier had het gezicht als van een mens, en het vierde dier leek op een vliegende arend. 8. En de vier dieren hadden elk voor zich zes vleugels rondom, en vanbinnen waren die vol ogen. Ze hadden geen rust en zeiden dag en nacht: Heilig, heilig, heilig is de Heere God, de Almachtige, Die was, Die is, en Die komt!*

5. Namen/classificaties van engelen

5.1 Namen van engelen

Engelen krijgen in de bijbel verschillende namen: engel (van de Heere), dienende geesten, hemelse heerscharen, wachters, zonen van God, goden.

- **Mattheüs 28:2** *En zie, er vond een grote aardbeving plaats, want een engel van de Heere die uit de hemel neerdaalde (...).* Hier wordt een engel dus gewoon een engel genoemd.
- **Hebreeën 1:14** *Zijn zij niet allen dienende geesten,* Zij worden hier "dienende geesten" genoemd omdat zij dienaren zijn.
- **Lucas 2:13** *En plotseling verscheen er met de engel een menigte van de hemelse heerscharen, die God loofden.* Op veel plaatsen worden engelen hemelse heerscharen genoemd.
- **Daniël 4:13** *Ik keek in de visioenen in mijn gedachten terwijl ik op mijn bed lag, en zie, een engelachtige wachter, een heilige, daalde neer uit de hemel. [17] "Dit vonnis is op bevel van de engelenwachters (...)*

Omdat ze niet 'alwetend' zijn, kijken de goede engelen voortdurend naar Gods handelen met de mens en leren over Gods gerechtigheid en genade. Engelen weten van oordeel, ze weten van heiligheid, ze weten van Zijn scheppende kracht

omdat ze die dingen hebben gezien. Maar als ze zien hoe God met mensen omgaat, vooral in het huidige tijdperk waarin we niet alleen genade hebben, maar genade op genade, die ons overvloedig wordt toebedeeld, verbaast het denk ik de engelen gewoon; ze kunnen niet geloven dat dit gebeurt. Dus daarom worden ze "wachters" genoemd, ze letten hier voortdurend op.

- **Job 1:6** *Nu was er een dag dat de zonen van God kwamen om zich voor het aangezicht van de HEER te presenteren (...).* De benaming 'zonen van God' komt ook voor in **Job 2:1** en **Job 38:7**. De benaming 'zonen van God' wordt ook gebruikt door Mozes als hij Genesis schrijft. **Genesis 6:2 (...)** *dat Gods zonen de dochters van de mensen zagen dat zij mooi waren, en zij namen zich vrouwen uit allen die zij uitgekozen hadden.* Er is m.b.t. **Genesis 6** enige discussie over de vraag of zonen van God hier ook 'engelen' betekenen. Dit heeft alles te maken met het vraagstuk over de Nefilim. Voor mij is het zeker dat het ook hier om (gevallen) engelen gaat. Dit komt aan bod in deel 4 van deze studie.
- **Openbaring 12:4** *En zijn staart veegde het derde deel van de sterren van de hemel en wierp die op de aarde. (...)* Dit is overigens de enige plek in de Bijbel waar we kunnen lezen dat Lucifer een derde deel van de engelen meenam in zijn val. **Psalms 82:1** *zegt God staat in de vergadering van God, Hij oordeelt te midden van de goden.* "Goden" zijn hier engelmachten. **Psalms 97:7b, 9** *zegt hetzelfde Buig u voor Hem neer, alle goden. Want U, HEERE, bent de Allerhoogste over de hele aarde, U bent zeer hoog verheven boven alle goden.*

5.2 Engelenklassen

Er worden drie specifieke titels of *classificaties* genoemd: Cherubs, serafijnen en (aarts)engelen.

Cherubijnen/cherubim/cherubs

Cherubs komen in het OT 90 keer voor, in het NT 1 keer.

Hoewel de Bijbel het niet expliciet aangeeft worden Cherubs genoemd als de engelen met de hoogste rang. Gebruikte argumenten hiervoor zijn onder andere:

- **Ezechiël 1 en 10** beschrijft wezens met vier gezichten, wielen vol ogen, en vurige uitstraling — geïdentificeerd als **cherubs** in **hoofdstuk 10**. Ze dragen of begeleiden de **troonwagen van God**, wat wijst op een centrale positie in Zijn onmiddellijke aanwezigheid.
- **Exodus 25:18–22** beschrijft de **ark van het verbond**, waarbij **twee cherubs** uit goud gemaakt worden boven op het verzoendeksel, hun vleugels uitgespreid over de ark. "en Ik zal daar met u spreken... tussen de twee cherubs uit" **vers 22**. Dat de **stem van God** daar vandaan komt, benadrukt hun unieke positie.
- **Cherubs zijn 'troonbewakers' en hebben toegang tot Gods heiligheid.** In **Genesis 3:24** worden cherubs geplaatst bij de ingang van de hof van Eden, met een vlamvend zwaard, om de **toegang tot de boom des levens** te bewaken. Dit benadrukt hun taak als **beschermers van het heilige** — een priesterlijke, koninklijke rol.
- **Ezechiël 28:14** **Satan was een gezalfde cherub vóór zijn val.**

Genesis 3:24 *Hij verdreef de mens, en plaatste ten oosten van de hof van Eden de cherubs met een vlamvend zwaard, dat heen en weer bewoog, om de weg naar de boom des levens te bewaken.* De cherubs hadden hier dus tot taak te voorkomen dat Adam en Eva in hun gevallen staat Eden opnieuw zouden

binnengaan en van de boom des levens zouden eten en voor altijd in hun gevallen staat zouden leven.

Cherubs staan in de aanwezigheid van God en beschermen of bewaken de heiligheid van God.

Exodus 25:17 *Dan moet u een verzoendeksel van zuiver goud maken, zijn lengte tweeënhalve el en zijn breedte anderhalve el. 18. Vervolgens moet u twee cherubs van goud maken, als gedreven werk moet u ze maken, aan de beide uiteinden van het verzoendeksel. 19. Maak één cherub aan het uiteinde aan de ene kant, en één cherub aan het uiteinde aan de andere kant; als één geheel met het verzoendeksel moet u de cherubs maken, aan de beide uiteinden ervan. 20. De cherubs moeten hun beide vleugels naar boven uitgespreid houden, terwijl ze met hun vleugels het verzoendeksel bedekken en hun gezichten naar elkaar toe gericht zijn; de gezichten van de cherubs moeten naar het verzoendeksel gericht zijn.*

Uit de val van satan **Ezechiël 28:12-17** leren we dat hij een van hen was. Ooit was Lucifer een beschermende Cherub.

Genoemde verzen geven ons de volgende waarheden over Cherubs:

1.	Er zijn drie verschillende typen Cherubs: <ul style="list-style-type: none">- Één gezicht en twee vleugels- Twee gezichten en twee vleugels- Vier gezichten en vier vleugels. Van satan weten we niet of hij tot één van deze categorieën behoort.
2.	Ze zijn nauw verbonden met de troon van God. Terwijl ze de troon omgeven, dragen ze hem en bedekken ze hem. Bovendien 'zit' God op de Cherubs. Vanwege deze nauwe verbondenheid met de troon van God wordt aangenomen dat ze van hogere rang zijn dan de Serafim.
3.	De Cherubs zijn nauw verbonden met de heerlijkheid (Shekinah) van God. Ze waren in 586 v.Chr. betrokken bij het vertrek van de Shekinah uit Israël voor de tempel door de Babyloniërs werd vernietigd.
4.	Vanwege de nauwe verbondenheid met de heerlijkheid Gods, zijn de Cherubs verbonden met de manifestatie van Gods tegenwoordigheid.
5.	Terwijl het bij Serafim om aanbidding en heiligheid van God gaat, gaat het bij Cherubs om Gods gerechtigheid, kracht en macht.
6.	De Cherubs verdedigen het heilige karakter en de tegenwoordigheid van God. Dat is de reden dat ze hun kracht en macht nodig hebben.
7.	Zij zijn in staat Gods wil snel te volbrengen onder de volken

Serafs

De **serafs** worden één keer expliciet genoemd in **Jesaja 6**, waar zij roepen: *Heilig, heilig, heilig is de HEER van de legermachten*. Ze staan **boven** Gods troon, hebben zes vleugels en dienen Hem in aanbidding. Hun naam betekent 'de brandenden'.

Jesaja 6:1-3 *In het jaar dat koning Uzzia stierf, zag ik de Heere zitten op een hoge en verheven troon, en de zomen van Zijn gewaad vulden de tempel. 2. Serafs stonden boven Hem. Ieder had zes vleugels: met twee bedekte ieder zijn gezicht, met twee bedekte hij zijn voeten, en met twee vloog hij. 3. De een riep tot de ander: Heilig, heilig, heilig is de HEERE van de legermachten; heel de aarde is vol van Zijn heerlijkheid!*

Jesaja 6:6-7 *Maar een van de serafs vloog naar mij toe, en hij had een gloeiende kool in zijn hand, die hij met een tang van het altaar had genomen.*

7. Daarmee raakte hij mijn mond aan en zei: Zie, deze heeft uw lippen aangeraakt. Zo is uw misdaad van u geweken en uw zonde verzoend.

Serafs zijn, zoals beschreven in het Oude Testament, degenen die steeds weer in de tegenwoordigheid van de Heer zeggen: *Heilig, heilig, heilig is de HEERE GOD de Almachtige*. Het Hebreeuwse woord seraf betekent 'branden' als in wierook die je in een eredienst zou hebben. Serafs lijken de aanbidding van God te leiden.

Van een Serafim wordt beschreven hoe hij de zonde van Jesaja reinigt als hij een hete kool van het offeraltaar in de hemel neemt en deze op de lippen van Jesaja legt. Op hetzelfde moment werden de zonden van de profeet gereinigd.

Fruchtenbaum stelt in 'Das Reich der Engel', pag. 33, dat Serafim in het Oude Testament ook vertaald wordt met 'slang': Numeri 21:8, Jesaja 14:29 en 30:6.
Ik heb dit voor deze studie niet nader uitgewerkt.

Het boek **Openbaring** geeft ons meer informatie over de Serafim:

1^e Openbaring 4:6-11 *En vóór de troon was een glazen zee, als kristal. En in het midden van de troon en om de troon heen waren vier dieren, vol ogen van voren en van achteren (...).*

Dit tekstgedeelte onthult zeven feiten over de Serafim:

1.	Ze omgeven de troon van God vers 6
2.	Ze zijn vol ogen, van voren en van achteren, wat symboliseert dat het hen in staat stelt om ver boven wat voor mensen mogelijk is, te kunnen zien vers 6
3.	Ze hebben zes vleugels vers 8 . Ze tonen eerbied door met twee vleugels hun voeten te bedekken en met twee vleugels hun gezicht.
4.	Ze zien er niet allemaal hetzelfde uit vers 7 . Ze hebben verschillende gelaatstreken: Als een leeuw, een stier, als een mens en als een adelaar.
5.	Ze zijn rondom vol ogen, dus ook aan beide zijden (eerder werd gezegd ogen van voren en van achteren). En ze hebben inwendig ogen vers 8
6.	Ze loven God ononderbroken met dezelfde woorden vers 8b-9
7.	Als ze "heilig, heilig, heilig" roepen, is dat een signaal aan de 24 oudsten dat ook zij Hem moeten aanbidden die op de troon zit vers 10-11 . Het is God de Vader die op de troon zit.

2^e Openbaring 5:6 *En ik zag, en zie: te midden van de troon en van de vier dieren en te midden van de ouderlingen stond een Lam als geslacht, met zeven hoorns en zeven ogen. Dat zijn de zeven Geesten van God, die uitgezonden zijn over heel de aarde.*

Dit vers leert ons dat de Serafim ook het 'Lam', dus de 'Zoon', omgeven.

3^e Openbaring 5:8 *En toen Het de boekrol genomen had, wierpen de vier dieren en de vierentwintig ouderlingen zich vóór het Lam neer. Zij hadden elk een citer en gouden schalen vol reukwerk. Dit zijn de gebeden van de heiligen. 14. En de vier dieren zeiden: Amen. En de vierentwintig ouderlingen wierpen zich neer en aanbaden Hem Die leeft in alle eeuwigheid.*

Ergens in de (nabije) toekomst zal het Lam de Boekrol nemen en het zevende zegel verbreken. Met deze handeling zal de Grote verdrukking beginnen. Op het moment dat het Lam de Boekrol neemt zullen de Serafim aanbidden.

4^e Openbaring 6:1,3,5,7 *En ik zag hoe het Lam het eerste van de zegels opende en ik hoorde een van de vier dieren met een stem als van een donderslag zeggen: Kom en zie! 3. En toen het Lam het tweede zegel geopend had, hoorde ik het tweede dier zeggen: Kom en zie! 5. En toen het Lam het derde zegel geopend had, hoorde ik het derde dier zeggen: Kom en zie! En ik zag, en zie, een zwart paard, en hij die erop zat, had een weegschaal in zijn hand. 7. En toen het Lam het vierde zegel geopend had, hoorde ik de stem van het vierde dier zeggen: Kom en zie!*

In deze verzen verkondigen de Serafim achtereenvolgens bepaalde Zegeloordelen. Van de zeven Zegeloordelen worden de eerste vier door Serafim verkondigd.

5^e Openbaring 7:11 *En alle engelen stonden rondom de troon, de ouderlingen en de vier dieren. Zij wierpen zich vóór de troon neer met hun gezicht ter aarde en aanbaden God, 12. en zeiden: Amen. De lofprijzing, de heerlijkheid, de wijsheid, de dankzegging, de eer, de kracht en de sterkte is aan onze God tot in alle eeuwigheid. Amen.*

De Serafim zullen God loven voor degenen die tijdens de grote verdrukking gered worden, dat wil zeggen de 144.000 Joden en een ontelbaar aantal heidenen.

6^e Openbaring 14:3 *En zij zongen als een nieuw lied vóór de troon, vóór de vier dieren en de ouderlingen. En niemand kon dat lied leren behalve de honderdvierenveertigduizend, die van de aarde gekocht waren.*

De Serafim beleven mee dat de 144.000 Joodse gelovigen in het Messiaanse Koninkrijk een nieuw lied zingen.

7^e Openbaring 15:7 *En een van de vier dieren gaf de zeven engelen zeven gouden schalen, gevuld met de toorn van God, Die leeft tot in alle eeuwigheid.*

De schaaloordelen van Openbaring 15 en 16 zijn de zwaarste oordelen van de Grote Verdrukking. Een Seraph zal aan zeven engelen de zeven schalen uitreiken met zeven plagen. De engelen zullen deze plagen over de aarde uitgieten.

8^e Openbaring 19:4 *En de vierentwintig ouderlingen en de vier dieren wierpen zich neer, aanbaden God, Die op de troon zit, en zeiden: Amen, Halleluja! 5. En er kwam een stem uit de troon, die zei: Loof onze God, al Zijn dienstknechten, en die Hem vrezen, kleinen en groten!*

Hier leiden de Serafim de anderen in aanbidding van God.

Engelen, Michaël en Gabriël

Engelen zijn boodschappers en dienaars.

Engelen als Gabriël en Michaël worden weliswaar hoog geplaatst (Michaël is een aartsengel, **Judas 1:9**), maar hun taken zijn:

- **Boodschappen brengen** (Gabriël, **Lukas 1**)
- **Strijd voeren** (Michaël, **Openbaring 12**)
- **Dienen** (**Hebreeën 1:14**)

Michaël

Michaël wordt vijf keer genoemd in de Bijbel.

In **Daniel 12** krijgt Michaël een bijzondere rol in de bescherming van Israël tijdens een van de moeilijkste tijden in haar geschiedenis.

Daniël 12:1 *In die tijd zal Michaël opstaan, de grote vorst, hij die uw volksgenoten bijstaat. (...)*

We kunnen ons afvragen waarom het etnisch Israël blijft overleven. Wat we natuurlijk weten is het (eenzijdige) Abrahamitische verbond waar God beloofd Zijn hand nooit van Israël terug te trekken. Maar ook Michaël speelt hier een essentiële rol in. Je kunt de Joden, Gods uitverkoren volk, niet uitroeien

Michaël wordt in **Judas 9** en **Openbaring 12:7** een 'aartsengel' genoemd. **Openbaring 12:7** zegt iets over de belangrijke positie van Michaël en van satan.

Toen brak er oorlog uit in de hemel: Michaël en zijn engelen voerden oorlog tegen de draak, ook de draak en zijn engelen voerden oorlog.

Judas 1:9 *Michaël, de aartsengel, echter durfde, toen hij met de duivel redetwistte en een woordenwisseling had over het lichaam van Mozes, geen lasterlijk oordeel tegen hem uit te brengen, maar zei: Moge de Heere u bestraffen!*

Bayless Conley zegt hier het volgende over:

In Judas 9 wordt ons verteld hoe Michaël de aartsengel afrekenende met satan:

Michaël, de aartsengel, echter durfde, toen hij met de duivel redetwistte en een woordenwisseling had over het lichaam van Mozes, geen oordeel van lastering tegen hem uit te brengen, maar zei: Moge de Heere u bestraffen!

Ik ben bang dat sommige mensen deze Bijbeltekst hebben geprobeerd te gebruiken om te vertellen dat we geen autoriteit over de duivel hebben. Ze geloofden dat we slechts kunnen bidden dat de Heer met hem zal afrekenen. Maar dat is helemaal niet wat hij wil zeggen. Judas verwees naar het vorige vers waar staat dat sommigen 'het gezag verwerpen en alles lasteren wat eer toekomt'. Hij gebruikte het gesprek van Michaël met de duivel om te laten zien dat dit verkeerd was. Om te zeggen dat we niet het recht hebben de duivel te weerstaan en hem te verwerpen is niet Bijbels gegrond. Hieronder staan vijf punten om over na te denken:

1. Dit gesprek tussen Michaël en Lucifer (satan) vond plaats voor het Nieuwtestamentische tijdperk. Het vond zelfs nog plaats voordat Jezus de duivel had verslagen en zijn macht had verbroken.
2. In Jakobus 4:7 staat *Onderwerp u dan aan God. Bied weerstand aan de duivel en hij zal van u wegvlugten*. Er staat niet: 'Bid dat God voor u weerstand biedt aan de duivel.'
3. Jezus vertelde tijdens de Grote Opdracht van de discipelen dat zij demonen moesten uitdrijven. Jezus zou dit niet gezegd hebben als Hij ons hier niet de autoriteit voor had gegeven.
4. In Lucas 10:19 zegt Jezus: *Zie, Ik geef u de macht om op slangen en schorpioenen te trappen en de macht over alle kracht van de vijand; en niets zal u schade toebrengen*.
5. In het boek Handelingen, toen de Kerk haar missie uitdroeg, bevalen zij demonen uit te gaan en zij gingen uit in Jezus' naam.

Jezus heeft aan jou autoriteit over de duivel gegeven. Verzet je tegen hem en hij zal vluchten!

Michaël is dus een engel met een hoge rang. De fout wordt soms gemaakt (o.a. bij de Jehovah's Getuigen, maar ook Calvijn, zij het op andere gronden) dat Michaël hetzelfde is als Jezus Christus, onder andere omdat de letterlijke betekenis van Michaël betekent 'wie als God is'. Michaël zegt in een gevecht met de draak: Ik ga je niet berispen, laat de Heer het doen. Dat klinkt dus niet als Jezus, die satan keer op keer bestrafte in de evangeliën zoals in **Mattheüs 4:10** waar satan Jezus in de woestijn wilde verleiden: *Toen zei Jezus tegen hem: Ga weg, satan, want er staat geschreven: De Heere, uw God, zult u aanbidden en Hem alleen dienen*.

Gabriël

Gabriël wordt vier keer genoemd in de Bijbel.

Gabriël lijkt als basistaak te hebben om nieuwe openbaringen te onthullen. Hij komt dus meestal naar voren om nieuwe openbaring te geven wanneer God het toestaat. Bijvoorbeeld, in het visioen van de ram en de bok in **Daniël 8** dat Daniël werd getoond. **Daniël 8:16** *En ik hoorde een stem van een Mens tussen de oevers van de Ulai. Hij riep en zei: Gabriël, laat hem daar het visioen begrijpen!*

In [Lukas 1:18-19](#) en [Lucas 1:26-30](#), geeft Gabriël die de moeders van Jezus en Johannes de Doper informatie over wie elk van hen precies in hun respectieve schoot droeg? Gabriël lijkt een soort functie of een soort rol te hebben in termen van het overbrengen van verse of nieuwe openbaring van God. Hij is een boodschapper.

Engelen hebben dus verschillende functies in de engelenwereld. Net als in de gemeente, waar ook taken worden verdeeld over verschillende mensen met verschillende gaven en talenten. Zo doet Gabriel niet wat Michaël doet en Michaël doet niet wat Gabriel doet. Je hebt dus de cherubijnen die Gods heiligheid bewaken; de serafijnen die de aanbidding tot God richten. Je hebt Michaël, de aartsengel, die niet Jezus is, maar die Israël beschermt. En je hebt Gabriël die nieuwe boodschappen aflevert. En je hebt heel veel, ik denk miljarden, machtige engelen zonder nadere titel, die 24/7 God en de mens dienen.

In de 'apocriefe' en 'pseudepigrafische' boeken (= boeken *buiten* de protestantse canon), zoals in de **rooms-katholieke of oosterse traditie**, of geschriften zoals het '**Boek van Henoch**'), komen diverse 'engelen' voor die **niet in de Bijbel** worden genoemd. Voor mij is dat een reden om ze hier niet te bespreken.

Hun namen zijn: Uriël, Rafaël, Raguel, Saraqaël, Remiël, Phanuël en Azazel.

Classificatie in de Middeleeuwen

In de Middeleeuwen ontstond het beeld van een uitgebreide engelenhiërarchie, vooral binnen de christelijke theologie. Het lijkt een beetje op de Rooms-Katholieke kerkelijke structuur en alleen daar al om door Calvijn en andere afgewezen. De Bijbel geeft zoals gezegd geen gedetailleerde hiërarchie van deze rangen, maar de Middeleeuwse theologie heeft uit Bijbelteksten een structuur afgeleid. De bekendste indeling is afkomstig van '**Pseudo-Dionysius' de Areopagiet**', een christelijke mysticus uit de late 5^e of vroege 6^e eeuw. Zijn werk *De Coelesti Hierarchia* ("Over de hemelse hiërarchie") was enorm invloedrijk en werd later door middeleeuwse theologen zoals Thomas van Aquino verwerkt in hun theologie. De traditionele engelenhiërarchie bestaat uit **drie zogenaamde triades** met in totaal **negen koren** of **rangen** van engelen. Hedendaagse Bijbelleraars wijzen deze indeling af als zijnde theologisch niet houdbaar. Voor de liefhebber zie **Bijlage 3**.

6. Verblijfplaats van engelen

Wat kunnen we zeggen over de verblijfplaats van de engelen? Waar wonen ze precies? Waar is 'thuis' voor hen?

In [Genesis 18](#) en [19](#) ontvangt Abraham bezoekers, waarvan er twee engelen blijken te zijn. In [Hebreeën13:2](#) staat dat sommigen gastvrij engelen hebben ontvangen. Er bestaat dus geen twijfel over dat engelen aardse bezoeken kunnen afleggen. Er wordt echter niet aangenomen dat de aarde hun primaire thuis of hun woonplaats is.

Hun voornaamste woonplaats is in de hemel. [2 Kronieken 18:18](#) zegt daarover: Verder zei Micha: *Daarom, hoor het woord van de HEERE: Ik zag de HEERE op Zijn troon zitten, en heel het hemelse leger stond aan Zijn rechter- en aan Zijn linkerzijde.* In [Lukas1:19](#), wordt gesproken over hoe Gabriël staat in de tegenwoordigheid van de Heere. Dat is dus ook een aanwijzing dat engelen hun primaire verblijfplaats in de hemel hebben.

[Lukas 1:19](#) *En de engel antwoordde en zei tegen hem: Ik ben Gabriël, die voor God sta, en ik ben uitgezonden om tot u te spreken en u deze dingen te verkondigen.*

Lukas 15:10 NBV21 zegt *Zo zeg Ik u, heerst er ook vreugde onder de engelen van God over één zondaar die tot inkeer komt.* Dus daar zijn ze in de hemel, zich verheugend.

Johannes 1:52 *En Hij zei tegen hem: Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u allen: Van nu af zult u de hemel geopend zien en de engelen van God opklimmen en neerdalen op de Zoon des mensen.*

Als je deze verzen samenvoegt, dan leren we dat engelen weliswaar aardse bezoeken kunnen afleggen, maar dat hun primaire thuis, hun primaire verblijfplaats in de hemel is.

Ook de volgende verzen wijzen op de hemel als verblijfplaats van engelen:

Mattheüs 24:36	(...) de engelen in de hemel (...)
Markus 12:25	(...) als engelen in de hemel (...)
Markus 13:32	(...) de engelen in de hemel (...)
Lukas 12:43	(...) een engel uit de hemel (...)
Galaten 1:8	(...) een engel uit de hemel (...)
2 Thess. 1:7	(...) vanuit de hemel met de engelen (...)
Judas 6	(...) En de engelen die (...) hun eigen woonplaats verlaten hebben (...)

7. Wat doen engelen?

Om een goed beeld te krijgen van wat engelen zijn en wat ze doen, is het leerzaam om te kijken naar wat ze in het verleden deden, wat ze nu doen (toen ik dit opschreef en jij dit nu leest) en wat ze in de toekomst doen. Bedenk dan dat de begrippen 'verleden', 'heden' en 'toekomst', aardse begrippen zijn. De schepping is onderhevig aan tijd(sverloop) wat sinds de zondeval **Gen 3:15** gepaard gaat met verval. Maar in de hemel, de verblijfplaats van God en engelen, is er geen sprake van tijd(sverloop). De basistaken van engelen zijn in verleden, heden en toekomst hetzelfde, zoals:

- Engelen bevrijden (bv Petrus uit de gevangenis)
- Engelen staan in dienst van bevrijding (bv Maria Magdalena)
- Engelen voeren oorlog
- Engelen zijn betrokken in de geestelijke strijd
- Engelen zijn betrokken in territoriale oorlogvoering
- Engelen zijn onoverwinnelijk
- Engelen kunnen genezen (op Gods bevel)
- Engelen loven de Heer
- Engelen voeren het Woord van God uit
- Engelen voeren het oordeel van God uit
- Engelen beschermen
- Engelen houden ons in de gaten
- Engelen begeleiden overleden gelovigen naar de hemel.

Engelen zijn ook betrokken bij de overheid.

Dat de overheid (wereldwijd) wel een paar engelen kan gebruiken, is natuurlijk een inkoppertje. **Daniël 10:21**, vertelde ons dat Gabriël en Michaël een team moesten vormen om de Prins van Perzië te verslaan. Dat gebeurde allemaal in de geestelijke wereld natuurlijk, maar wel met tastbare gevolgen op aarde.

Daniël 12:1 verteld ons dat Michaël de - hemelse – "prins" is met de opdracht de natie Israël te beschermen: *In die tijd zal Michaël opstaan, de grote vorst, hij die uw*

volksgenoten bijstaat. Het zal een benauwde tijd zijn, zoals er niet geweest is sinds er een volk is geweest tot op die tijd. In die tijd zal uw volk ontkomen: ieder die gevonden wordt, opgeschreven in het boek.

Hier zien we een duidelijke link tussen 'aardse' ontkoming van Israël uit een benauwde tijd, zoals die er nog nooit geweest is, door bijstand vanuit de hemelse Michaël.

Dan is er het verhaal van een 'goede' koning van Perzië, Darius de Mediër, die werd misleid om Daniël in de leeuwenkuil te gooien omdat ze hem een wet tegen gebed aan andere goden dan aan Darius zelf lieten ondertekenen. Volgens de traditie van de Meden en de Perzen, kon je als een wet eenmaal was aangenomen, deze niet meer intrekken. En dus worstelde deze specifieke koning de hele nacht lang omdat hij was misleid om Daniël in de leeuwenkuil te gooien. Maar Darius kreeg steun vanuit de hemel:

Daniël 11:1 *En ik, ik stond in het eerste jaar van Darius, de Mediër, hem terzijde als steun en toeverlaat.* "Ik" is dus dezelfde engel die was gezonden om Daniëls gebedsverzoek te beantwoorden. God heeft de regie.

Je kunt zeggen dat er sprake was van gebeurtenissen op aarde (historie) en tegelijkertijd van daarmee samenhangende gebeurtenissen (meta-historie) in de hemelse gewesten.

Fruchtenbaum zegt hierover het volgende: *'Zowel gevallen als niet-gevallen engelen worden als kosmokraten of wereldheersers ingezet en voeren onder de volken Gods wil uit. [gevallen engelen kunnen zich niet aan Gods wil onttrekken]. Veel dingen die onder de naties gebeuren zijn te danken aan deze 'Engelwesen'. Vaak is de reden dat volken tegen elkaar ten strijde trekken, dat zij daartoe zijn aangezet door deze kosmokratische engelwezens'.*

N.B.: 'Kosmokraten' kan hier begrepen worden als 'hemelse machten'.

Fruchtenbaum bevestigt dat God de absolute regie heeft over het slagveld in de hemelse gewesten. Naar geloven zet hij ook gevallen engelen in om zijn doel te bereiken. In dit verband verwijs ik graag naar **Hebreeën 2:8**: *alle dingen hebt U onder zijn voeten onderworpen. Want bij het onderwerpen van alle dingen aan Hem heeft Hij niets uitgezonderd wat Hem niet onderworpen is. Nu zien wij echter nog niet dat Hem alle dingen onderworpen zijn,*

Hier wil ik graag ook even verwijzen naar de 'Meta-historische trilogie' van Willem J. Ouweneel:

Deel 1 De goden; De negende Koning

Deel 2 De vrouw; zevende koningin

Deel 3 De geest; de zesde kanteling.

Op de eerste bladzijden van *'De negende Koning'* schrijft Ouweneel dat de *geschiedenis van deze wereld een groot aantal 'wereldrijken' gekend heeft. Deze rijken worden beheerst door aardse machthebbers, maar ook door onzichtbare, geestelijke, machten. De Bijbel lokaliseert deze machten in de 'hemelse regionen' Efeze 6:12 Want wij hebben de strijd niet tegen vlees en bloed, maar tegen de overheden, tegen de machten, tegen de wereldbeheersers van de duisternis van dit tijdperk, tegen de geestelijke machten van het kwaad in de hemelse gewesten.*

Door deze hemelse machten zijn de 'aardse' rijken tevens 'hemelrijken'. De grootste macht heeft in elk wereldrijk die engelvorst die op aarde in het betreffende wereldrijk als oppergod vereerd wordt.

Dit boek handelt over acht wereldrijken die in de wereldgeschiedenis elkaar zijn opgevolgd en die elk een bijzondere (soms positieve, vaak negatieve) relatie hebben gehad tot het volk van de God der goden. De negende Koning is de hemelse én aardse Vorst van het negende

en laatste wereldrijk, die alle vorige koninkrijke vernietigt en vervangt en die Gods volk de plaats geeft waartoe de God der goden het voorlang verkoren heeft.

Heeft de moderne Christen nog concreet weet van het rijk Gods met zijn hemelse engelen en aardse gelovigen, dat tot op de jongste dag in een voortdurende krachtmeting verwickeld is met het rijk van satan met zijn demonen en ongelovigen?

De studie die ik hierbij aanbied, pretendeert niets meer en minder dan op deze krachtmeting enig licht te werpen. Met andere woorden: zij staat onbeschaamd in de traditie van de oudste (d.i. Augustiniaanse) geschiedverklaring.

Dat is de interpretatie die 'achter' de historie en metahistorie ontwaard, dus letterlijk: een geschiedenis 'achter' de geschiedenis.

De aardse gebeurtenissen zijn een gevolg en een weerspiegeling van meta-historische gebeurtenissen achter de schermen van de wereldgeschiedenis.

Dat zijn de schermen die het immanente (binnen-wereldlijke) scheiden van het transcendente (boven-wereldlijke).

De geschiedenis wordt volgens de Bijbel gestuurd door 'krachten' die thuishoren in een 'onzichtbare wereld'. Daarbij denken we natuurlijk allereerst aan de regering, de voorzienigheid van JHWH. Het is de God van Jacob die de geschiedenis van deze wereld leidt, draagt, stuurt en voortstuwt naar de door Hem bestemde voleinding. Maar in de tweede plaats werpt de Bijbel ook licht op de 'instrumenten' waarvan JHWH zich in het wereldbestuur bedient. Dat zijn zowel: onzichtbare machten in de hemelse sferen als zichtbare machten op aarde. Daarbij zal blijken dat het volgens de Bijbel in de wereldgeschiedenis dikwijls om heel andere, hogere, wezenlijke dingen gaat dan de gangbare geschiedwetenschap lijkt te beseffen

7.1 Wat deden engelen in het (ons) verleden

- **De zonen van God prezen God, toen Hij de schepping voortbracht.**

De engelen waren daar getuigen van. Of ze bestonden al lang vóór de schepping of werden zelf aan het begin van de scheppingsweek geschapen en werden toen alsnog getuigen. **Job 38:7 (...)** *toen de morgensterren samen vrolijk zongen, en al de kinderen van God juichten?* Het is duidelijk dat engelen de scheppende kracht van God begrijpen, want ze *juichten van vreugde*. Dus toen God aan het scheppen was, begonnen ze de Heer te loven. Ook in **Openbaring 4:11: U bent het waard, Heere, te ontvangen de heerlijkheid, de eer en de kracht, want U hebt alle dingen geschapen, en door Uw wil bestaan zij en zijn zij geschapen.**

De mensen verklaarden dat de schepping zonder God tot stand was gekomen. Daarom is Gods toorn ontstoken tegen de mensheid. Maar de engelen loven de Heer voor Zijn scheppingswerk.

- **Engelen krijgen de opdracht om Sodom en Gomorra te vernietigen (en om Lot en zijn familie in veiligheid te brengen)**

Genesis 19:15. Genesis 19:22 zegt dat de engel niets kan doen totdat Lot c.s. in veiligheid is gebracht: *Haast u! Vlucht daarheen! Want Ik kan niets doen, totdat u daar bent aangekomen (...)*. Dit laat duidelijk zien dat God de taak om Sodom en Gomorra te vernietigen aan engelen had toegewezen. Kort daarvoor hadden ze nog met God (als theofanie) een bezoek gebracht aan Abraham **Genesis 18**.

- **Een engel straffe Herodes Agrippa.**

Handelingen 12:22-23 vertelt over de goddeloze heerser genaamd Herodes Agrippa. In de Grieks-Romeinse wereld vond iedereen het leuk hoe deze man, Herodes Agrippa, sprak: *En het volk riep uit: Een stem van God en niet van een mens! 23. En onmiddellijk sloeg een engel van de Heere hem, omdat hij God de eer niet gaf; en hij werd door de wormen gegeten en gaf de geest.*

God deelt Zijn glorie niet met een ander.

- **Er waren engelen betrokken bij het bemiddelen van de Wet van Mozes.**

Galaten 3:19 Waartoe dient dan de wet? Zij is eraan toegevoegd omwille van de overtredingen, totdat het Nageslacht zou gekomen zijn aan Wie het beloofd was; en zij is door engelen in de hand van de middelaar beschikt.

- **Engelen kondigden de geboorten van Johannes de Doper aan.**

Lukas 1:11 En er verscheen aan hem een engel van de Heere, die aan de rechterzijde van het reukofferaltaar stond. 12. En toen Zacharias hem zag, raakte hij in verwarring en vrees overviel hem. 13. Maar de engel zei tegen hem: Wees niet bevreesd, Zacharias, want uw gebed is verhoord en uw vrouw Elizabeth zal u een zoon baren en u zult hem de naam Johannes geven.

- **Gabriël kondigt de geboorte van Jezus Christus aan**

Lukas 1:26-27 In de zesde maand werd de engel Gabriël door God gezonden naar een stad in Galilea, waarvan de naam Nazareth was, 27. naar een maagd die ondertrouwd was met een man, van wie de naam Jozef was, uit het huis van David; en de naam van de maagd was Maria.

In het verleden waren engelen dus betrokken bij het aankondigen van de geboorten van Johannes en Jezus Christus. **Mattheüs 4:1-11** laat zien dat engelen ook betrokken waren bij het versterken van Christus tijdens Zijn zware beproevingen. Jezus slaagde op elk gebied. Daarom wordt Jezus “de laatste Adam” genoemd.

- **In Mattheüs 28 zien we dat engelen ook betrokken zijn bij het aankondigen van de opstanding van Jezus.**

Maar de engel antwoordde en zei tegen de vrouwen: U hoeft niet bevreesd te zijn, want ik weet dat u Jezus zoekt, Die gekruisigd was. 6. Hij is hier niet, want Hij is opgewekt, zoals Hij gezegd heeft. Kom, zie de plaats waar de Heere gelegen heeft. 7. En ga haastig heen en zeg tegen Zijn discipelen dat Hij opgewekt is uit de doden; en zie, Hij gaat u voor naar Galilea; daar zult u Hem zien. Zie, ik heb het u gezegd.

- **Engelen (“mannen in witte kleding”) zijn bij de discipelen als Jezus wordt opgenomen.**

Na Zijn opstanding heeft Jezus, in het boek Handelingen, een veertigdaagse bediening, waar Hij de discipelen onderwijst over een heleboel onderwerpen met betrekking tot het Koninkrijk van God. En dan verdwijnt Jezus.

Handelingen 1:9-11 En nadat Hij dit gezegd had, werd Hij opgenomen terwijl zij het zagen, en een wolk onttrok Hem aan hun ogen. 10. En toen zij, terwijl Hij van hen wegging, hun ogen naar de hemel gericht hielden, zie, twee mannen stonden bij hen in witte kleding, 11. die ook zeiden: Galilese mannen, waarom staat u omhoog te kijken naar de hemel? Deze Jezus, Die van u opgenomen is naar de hemel, zal op dezelfde wijze terugkomen als u Hem naar de hemel hebt zien gaan.

Jezus had de discipelen overigens gezegd te wachten met hun opdracht tot ze de kracht van de Geest zouden ontvangen.

7.2 Wat doen engelen in het heden?

Zie ook de inleidende tekst bij dit hoofdstuk.

- **Een van de dingen die engelen nu doen, is christenen en gelovigen beschermen!**

In **2 Koningen 6** vertelt dat de dienaar van Elisa was erg bezorgd dat de vijand zou komen, maar Elisa zegt tegen de dienaar dat hij zich geen zorgen hoeft te maken, want “degenen die bij ons zijn, zijn meer dan degenen die bij hen zijn”.

De bediende was verbaasd over deze uitspraak. **2 Koningen 6:17** *En Elisa bad en zei: HEERE, open toch zijn ogen, zodat hij ziet. En de HEERE opende de ogen van de knecht, zodat hij zag; en zie, de berg was vol paarden en strijdwagens van vuur rondom Elisa.*

Psalm 34:7 zegt hierover: *Deze ellendige riep en de HEERE hoorde; (...) Hij verlostte hem uit al zijn benauwdheden.*

Psalm 91:11-12 zegt eigenlijk hetzelfde: *Want Hij zal voor u Zijn engelen bevel geven dat zij u bewaren op al uw wegen. 12. Zij zullen u op de handen dragen, zodat u uw voet aan geen steen stoot.*

Je gelooft het of niet, maar satan citeert deze tekst als hij Jezus probeert te verleiden om zichzelf van de tempel te werpen. Maar deze ‘vader van de leugen’ verdraait het uiteraard: *“de engelen zullen je wel opvangen” Johannes 8:44 U bent uit uw vader de duivel, en wilt de begeerten van uw vader doen; die was een mensenmoordenaar van het begin af, en staat niet in de waarheid, want er is in hem geen waarheid. Wanneer hij de leugen spreekt, spreekt hij vanuit wat van hemzelf is, want hij is een leugenaar en de vader van de leugen.*

Dus als een van de drie verzoeken probeert hij Jezus zichzelf van de tempel te laten werpen. Daarvoor verdraaide hij de tekst om het te laten klinken alsof je jezelf opzettelijk in gevaar mag brengen.

- **Een voor de hand liggende vraag is: hebben we beschermengelen?**

In de Bijbel wordt de term ‘beschermengel niet genoemd. Toch lijkt het me niet on-Bijbels om ervan uit te gaan dat er een engel is die jou beschermt.

De Byzantijnse kerkvader Basilius de Grote (329-379) schreef *“iedere gelovige wordt terzijde gestaan door een engel om hem als een behoeder en herder naar het leven te leiden.”* De kerkvaders Hieronimus (340-420) en Thomas van Aquino (1224-1274) zeggen hetzelfde. In **Mattheüs 18:10** zegt Jezus: *Pas op dat u niet een van deze kleinen veracht. Want ik zeg u dat hun engelen in de hemelen altijd het aangezicht zien van Mijn Vader, Die in de hemelen is.* In **Handelingen 12:15** wordt gesproken over ‘de engel van Petrus’, waarmee gezegd is dat in die tijd ook geloofd werd in het bestaan van een persoonlijke engel. Dit is echter geen sluitend bewijs voor het bestaan van persoonlijke beschermengelen.

Hoe het ook zij, God gebruikt voortdurend engelen om *als dienende geesten dienst te doen terwille van hen die de zaligheid zullen beërven. Hebreëën 1:14*

- **Engelen brengen het antwoord op gebed.**

Daniël 9:2 Daniël richt een indrukwekkende smeekbede tot God. Hij had in de boeken gelezen dat de Heere aan de profeet Jeremia bekend had gemaakt dat de ballingschap vanaf de verwoesting van Jeruzalem zeventig jaar zou duren.

Daniël 9:4 *Ik bad tot de HEERE, mijn God, en deed belijdenis en zei: Och Heere, grote en ontzagwekkende God, Die Zich houdt aan het verbond en de goedertierenheid ten aanzien van hen die Hem liefhebben en Zijn geboden in acht nemen, (...) vers 19 Heere, luister. Heere, vergeef. Heere, sla er acht op en doe het, wacht niet langer – omwille van Uzelf, mijn God. Over Uw stad en over Uw volk is immers Uw Naam uitgeroepen.*

In **Daniël 9:23** brengt Gabriël aan Daniël een heel bijzonder antwoord op zijn gebed: de profetie van de zeventig jaarweken, het grote verlossingsplan: *Bij het begin van uw smeekbeden is er een woord uitgegaan en nu ben ik zelf gekomen om u dat te*

vertellen, want u bent zeer gewenst. Begrijp dan dit woord en krijg inzicht in het visioen (...).

En dan wordt er in **Daniël 10:12** gesproken over hoe een engel uit de hemel werd gezonden om Daniëls gebedsverzoek te beantwoorden toen Daniël de toekomst van de natie Israël zocht: *Toen zei hij tegen mij: Wees niet bevreesd, Daniël, want vanaf de eerste dag dat u zich er met heel uw hart op toeleigde om inzicht te krijgen en om u te verootmoedigen voor het aangezicht van uw God, zijn uw woorden gehoord, en omwille van uw woorden ben ik gekomen.*

- **Engelen voeren oorlog tegen het rijk van satan.**

Maar de engel werd 21 dagen opgehouden, omdat die engel werd weerstaan door een demon die "de Prins van Perzië" wordt genoemd. De prins over Perzië. En de twee vechten het 21 dagen lang uit. En uiteindelijk moest Michaël vanuit de hemel worden uitgezonden om de eerste engel te helpen. Op de een of andere manier gebruikt God engelen in Zijn voorzienigheid om gebedsverzoeken te beantwoorden.

- **Engelen halen ons op als we sterven**

Dus, wanneer je sterft en je fysieke lichaam scheidt zich af van je ziel, wanneer het materiële en het immateriële zich scheiden en het tijd is voor je ziel in Jezus Christus om naar de hemel te gaan, dan komen engelen ons halen. De Bijbel zegt nergens dat Jezus dat doet voorafgaand aan de opname. Jezus doet dat in ieder geval wél bij de Opname. **Lukas 16:22** *Het gebeurde nu dat de bedelaar stierf en door de engelen in de schoot van Abraham gedragen werd. Blijkbaar is dat een taak die Hij aan engelen heeft toebedeeld.*

7.3 Wat doen engelen in de toekomst?

- **De engelen spelen een belangrijke rol bij de Opname**

Met andere woorden: wat is de *eschatologie* van engelen?

1 Thessalonicenzen 4:16 *Want de Heere Zelf zal met een geroep, met de stem van een aartsengel en met een bazuin van God neerdalen uit de hemel. En de doden die in Christus zijn, zullen eerst opstaan. 17. Daarna zullen wij, de levenden die overgebleven zijn, samen met hen opgenomen worden in de wolken, naar een ontmoeting met de Heere in de lucht. En zo zullen wij altijd bij de Heere zijn.*

Omdat Jezus geen (aarts)engel is, dus ook Michaël niet is, durf ik aan te nemen dat Hij bij de Opname vergezeld wordt door een groot aantal engelen die het 'geroep met de stem van een aartsengel' en de 'bazuin', voor hun rekening nemen. **Mattheüs 24:31** zegt dat bij de wederkomst engelen de uitverkorenen verzamelen. Het zou zeer te begrijpen zijn, als dat bij de Opname ook gebeurt.

- **Engelen worden in de toekomst door mensen beoordeeld**

In **1 Korinthe 6:3** spreekt Paulus over onze toekomstige duizendjarige autoriteit als gelovigen. *Weet u niet dat wij engelen zullen oordelen? Hoeveel te meer dan alledaagse dingen?*

Als gelovigen zijn we voorbestemd voor autoriteit over de wereld **vers 2** en over de engelen. De Korinthiërs worden hier door Paulus vermanend op gewezen omdat ze voortdurend bezig waren met *onbeduidende rechtszaken*, waardoor ze het Evangelie in diskrediet brachten. Zie ook **Johannes 13:35**.

In de uitleg van deze tekst zeggen sommigen dat het gaat over het oordelen van gevallen engelen, want goede engelen zondigen niet en hebben dus geen oordeel nodig. **2 Petrus 2:4** en **Judas 1:6** spreken over engelen die **gezondigd hebben** en in duisternis bewaard worden **tot het oordeel**. Een andere uitleg spreekt over het

Deelnemen aan de heerschappij waarbij engelen en machten onderworpen worden **Efeze 1:22** *En Hij heeft alle dingen aan Zijn voeten onderworpen en heeft Hem als hoofd over alle dingen gegeven aan de gemeente,*

- **God gebruikt engelen om de oordelen naar de aarde te brengen**

God delegeert (net zoals Hij dat deed bij Sodom en Gomorra in **Genesis 19**) de toekomstige vernietiging van de aarde aan engelen.

Het begint met het verbreken van de zeven zegels, **waarin zeven oordeelsgerichte gebeurtenissen** worden beschreven die God laat plaatsvinden op aarde als onderdeel van Zijn 'eindtijdplan'. Ze vormen het begin van een opeenvolgende reeks van **oordelen** die in oplopende heftigheid plaatsvinden:

zegels → **bazuinen** → **schalen**. Engelen hebben een belangrijke rol.

Zegeloordelen

Openbaring 5:1 In Gods rechterhand was een boekrol. **Openbaring 5:2** *En ik zag een sterke engel, die met luide stem uitriep: Wie is het waard de boekrol te openen en zijn zegels te verbreken? Vers 5* geeft het antwoord: (...) *de Leeuw Die uit de stam van Juda is, de Wortel van David, heeft overwonnen om de boekrol te openen en zijn zeven zegels te verbreken.* Dit gebeurt in aanwezigheid van onder andere een ontelbaar aantal engelen: **Openbaring 5:11** *En ik zag, en hoorde een geluid van vele engelen rondom de troon, van de dieren en van de ouderlingen. En hun aantal bedroeg tienduizenden tienduizendtallen en duizenden duizendtallen.*

Bazuinoordelen

Openbaring 8:2 *En ik zag de zeven engelen die vóór God stonden en aan hen werden zeven bazuinen gegeven.*

Een andere engel brengt op een gouden wierookvat **de gebeden van de heiligen** die opstijgen tot God als een aangename geur (zoals in **Psalms 141:2**: *Laat mijn gebed als reukwerk voor Uw aangezicht staan.*)

Elke keer dat een engel op een bazuin blaast, komt er een ander oordeel over de aarde.

Schaaloordelen

Openbaring 15:1 *En ik zag een ander teken in de hemel, groot en wonderbaarlijk: zeven engelen met de zeven laatste plagen. Want daarmee zal de toorn van God tot een einde gekomen zijn.*

Elke keer dat een engel uitvliegt en een schaal uitgiet, komt er een oordeel over de aarde.

- **Engelen verzamelen de 'uitverkorenen'**

Mattheüs 24:31 *En Hij zal Zijn engelen uitzenden onder luid bazuingeschal, en zij zullen Zijn uitverkorenen bijeenbrengen uit de vier windstreken, van het ene uiterste van de hemelen tot het andere uiterste ervan.*

"Zijn uitverkorenen" is altijd Israël. Soms wordt de gemeente ook 'uitverkoren' genoemd, maar in de context van **Mattheüs 24** betreft het Israël.

2 Thessalonicenzen 1:7 *en aan u die verdrukt wordt, samen met ons verlichting te geven bij de openbaring van de Heere Jezus vanuit de hemel met de engelen van Zijn kracht.* Engelen zijn dus betrokken bij de Wederkomst.

- **In de eindtijd wordt satan gebonden door de engelen**

Wanneer Jezus Christus aan het einde van de zevenjarige verdrukingsperiode terugkomt en Zijn koninkrijk op aarde vestigt, zal satan gedurende die duizendjarige periode geen enkele invloed hebben totdat hij uit de afgrond wordt gelaten.

Openbaring 20:1-2 *En ik zag een engel neerdalen uit de hemel met de sleutel van de afgrond en een grote ketting in zijn hand. 2. En hij greep de draak, de oude slang, dat is de duivel en de satan, en bond hem voor duizend jaar,*

Een engel is dus direct betrokken bij het binden van satan.

7.4 Goede engelen houden ons in de gaten

De Bijbel leert op meerdere plaatsen dat **engelen de mensen gadeslaan, bestuderen en betrokken zijn bij Gods handelen met ons. Zij zien en weten dat Gods heilsplan op hen niet van toepassing is, want zij zijn al in verheerlijkte staat. Een paar Bijbelplaatsen waar deze verheerlijking wordt bevestigd en hoe dat eruit ziet:**

Lukas 2:9 *En zie, een engel van de Heere stond bij hen en de heerlijkheid van de Heere omscheen hen (...)*

Lukas 20:36 *Want zij kunnen niet meer sterven [want ze zijn al verheerlijkt], omdat zij gelijk zijn aan engelen. En zij zijn kinderen van God, omdat zij kinderen van de opstanding zijn.*

Openbaring 10:1 *En ik zag een andere sterke Engel uit de hemel afdalen. Hij was bekleed met een wolk en boven Zijn hoofd was een regenboog. Zijn gezicht was als de zon, en Zijn voeten waren als zuilen van vuur.*

Daniël 10:5 *Ik sloeg mijn ogen op en zag, en zie, er was een Man, gekleed in linnen, Zijn heupen omgord met het fijne goud uit Ufaz. Zijn lichaam was als turkoois, Zijn gezicht als het uiterlijk van de bliksem, Zijn ogen als vuurfakkels, Zijn armen en Zijn voeten als de glans van gepolijst koper en het geluid van Zijn woorden als het geluid van een menigte.*

Al in het Oude Testament zien we de cherubijnen die door Mozes zijn gemaakt met hun blik gericht op de genadetroon (verzoendeksel) in het boek Exodus. Andere voorbeelden waar gesproken wordt over engelen die toekijken en ons bestuderen:

- **1 Petrus 1:12** spreekt over hoe engelen – terwijl God Zijn genade over ons uitstort – zich bukken en aandachtig kijken: *Aan hen werd geopenbaard dat zij niet zichzelf, maar ons dienden in de dingen die u nu verkondigd zijn door hen die u het Evangelie verkondigd hebben door de Heilige Geest, Die vanuit de hemel gezonden is; dingen, waarin de engelen begerig zijn zich te verdiepen.*
- **1 Korinthe 4:9** *Want ik denk dat God ons, de laatste apostelen, heeft tentoongesteld als mensen die ter dood veroordeeld zijn. Wij zijn immers een schouwspel geworden voor de wereld en voor engelen en voor mensen.* Paulus beschrijft hier hoe engelen en mensen **toekijken** naar de levens en het getuigenis van Gods volk. Het Griekse woord voor toekijken, *theatron* (θέατρον) betekent letterlijk: **theater** of **toneel**. De aarde — en vooral het leven van Gods dienstknechten — is dus als het ware een toneel waarbij engelen de toeschouwers zijn.
- **Efeze 3:10** (...) *opdat nu door de gemeente aan de overheden en de machten in de hemelse gewesten de veelvuldige wijsheid van God bekendgemaakt zou worden.* God openbaart Zijn wijsheid aan de engelen (overheden en machten) door wat Hij doet in de gemeente. Engelen leren dus van Gods verlossingsplan door te zien hoe de kerk functioneert en verlost wordt. De gemeente is als een “lesboek” voor de engelenwereld.

- **1 Korinthe 11:10** *Daarom moet de vrouw een teken van gezag op het hoofd hebben, omwille van de engelen.* De betekenis is omstreden, maar de kern is dat engelen toekijken bij de orde in de gemeente en bij de aanbedding van God.
- **Mattheüs 18:10** *Pas op dat u niet een van deze kleinen veracht. Want Ik zeg u dat hun engelen in de hemelen altijd het aangezicht zien van Mijn Vader, Die in de hemelen is.* Deze tekst laat zien dat engelen met mensen verbonden zijn en altijd toegang hebben tot Gods tegenwoordigheid — ze “zien Zijn aangezicht” namens degenen die zij beschermen.

Met andere woorden, ze zien en bestuderen ons de 24/7. Ze moeten studeren omdat ze geschapen wezens zijn. Ze zijn dus niet alwetend (omniscient). Ook zij weten niet wanneer Jezus terugkomt. **Mattheüs 24:36** *Maar die dag en dat uur is aan niemand bekend, ook aan de engelen in de hemel niet, maar alleen aan Mijn Vader.*

Jezus, in Zijn incarnatie, wist dus ook niet wanneer Hij terug zou komen. Dus als je naar passages als deze kijkt, is het heel duidelijk dat engelen niet alwetend zijn! Ze moeten studeren, ze moeten leren, net zoals jij en ik moeten studeren en leren om ergens vaardig in te worden.

Waarom zijn we zo interessant voor deze engelen? Dr Andy Woods: *“Ik denk dat het iets te maken heeft met het feit dat de engelen eigenlijk niet veel weten over Gods genade. Hoe zouden ze het kunnen begrijpen als het heilsplan niet eens voor hen openstaat?”*

Nu weten ze alles over Zijn **scheppende kracht**. In **Job 38:4-7** barstten de zonen van God uit in lof toen God de hemel en de aarde voortbracht. **Job 38:4-7** *Waar was u toen Ik de aarde grondvestte? Maak het bekend, als u echt inzicht hebt. Wie heeft haar afmetingen bepaald? U weet het immers wel. Of wie heeft het meetlint over haar uitgespannen? Waarop zijn haar pijlers neergezonken? Of wie heeft haar hoeksteen gelegd, toen de morgensterren samen vrolijk zongen, en al de kinderen van God juichten?*

Ze weten van Gods **heiligheid**, want wat zeggen de serafijnen dag en nacht? Zij zeggen: **Jesaja 6:2-3** *Serafs stonden boven Hem. Ieder had zes vleugels: met twee bedekte ieder zijn gezicht, met twee bedekte hij zijn voeten, en met twee vloog hij. De een riep tot de ander: Heilig, heilig, heilig is de HEERE van de legermachten; heel de aarde is vol van Zijn heerlijkheid!*

En ze weten alles over **oordeel** omdat ze zich bewust zijn van Lucifers rebellie en hoe Lucifer op de een of andere manier een derde van hun collega's ertoe bracht om met hem in opstand te komen tegen God. En Lucifer verloor zijn positie in de hemel, evenals een derde van de engelen die nu demonen zijn.

Elke engel weet van de schepping, ze weten van heiligheid en ze weten van oordeel. Waar ze niet veel van weten, is genade. Genade – wat onverdiende gunst betekent – is een concept dat hen vreemd is.

Het is óns niet vreemd, want wij hebben Christus als onze Verlosser ontvangen en we begrijpen waar dat allemaal over gaat. Maar engelen? Het heilsplan staat voor hen niet open. Hoe zouden ze er iets van kunnen begrijpen?! **1 Petrus 1:12** zegt hierover: *(...) dingen, waarin de engelen begerig zijn zich te verdiepen.*

7.5 Hoe komen engelen in actie?

Enkele voorbeelden:

- Gewoon, als God het wil, ook al vragen we er niet om.
- Door ons gebed.

Daniël 10:12 Toen zei hij tegen mij: Wees niet bevreesd, Daniël, want vanaf de eerste dag dat u zich er met heel uw hart op toelagde om inzicht te krijgen en om u te verootmoedigen voor het aangezicht van uw God, zijn uw woorden gehoord, en omwille van uw woorden ben ik gekomen.

- Als we woorden van geloof spreken
Daniël 3:17 Als het moet, kan onze God, Die wij vereren, ons verlossen uit de brandende vuuroven, en Hij zal ons, o koning, uit uw hand verlossen.
- Als we het Woord van God verkondigen
Psalm 103:20 Loof de HEERE, u, Zijn engelen, sterke helden, die Zijn woord uitvoeren, gehoorzaam aan het woord dat Hij spreekt. 103:20 het woord dat Hij spreekt - Letterlijk: de stem van Zijn woord.
- Als we schuilen bij God
Psalm 91:9 Want U, HEERE, bent mijn toevlucht. De Allerhoogste hebt u tot uw woning gemaakt. 10. Geen onheil zal u overkomen, geen plaag zal uw tent naderen. 11. Want Hij zal voor u Zijn engelen bevel geven dat zij u bewaren op al uw wegen. 12. Zij zullen u op de handen dragen, zodat u uw voet aan geen steen stoot.

Bedenk dat we nooit tot engelen moeten bidden, maar altijd tot God. Goede engelen werken alleen onder Gods leiding en nooit onder eigen gezag.

Bijlage 1

Geraadpleegde bronnen in deze studie

- Studie Angelology, Sugarland Bible Church; Dr Andy Woods; 2019/2020; slbc.org
- Torah Class; Seed of Abraham Ministries; diverse studies; torahclass.com
- De Negende Koning; Willem J. Ouweneel; Aspekt;
- Stichting het Zoeklicht; Diverse artikelen; www.zoeklicht.nl
- Das Reich der Engel, Arnold G. Fruchtenbaum, CMV Hagedorn
- De onschuldige derde. **Ivan Boszormenyi-Nagy & Anne-Marie Boszormenyi-Nagy** *"Tussen geven en nemen: Over loyaliteit en rechtvaardigheid in de familie"* (Nederlandse vertaling, o.a. uitgegeven door Ambo/Anthos)
- Geboren om vrij te zijn, handboek voor bevrijdingspastoraat, Wilkin van de Kamp, Cross Light, Hoofdstuk 2, Inzicht in geestelijke wezens
- Geestelijke strijd; Sander Wuister; www.sanderwuister.nl
- De geestelijke wereld ervaren; Sander Wuister; www.sanderwuister.nl
- HSV, NBV21, Naardense Bijbel, Statenvertaling 1868
- Het Wereld Wijde Web/AI

Bijlage 2

Hoe kun je een engel beproeven?

Hoe kun je een engel beproeven als je de Bijbel niet kent? Het antwoord daarop is: dat kun je niet! Daarom dient elke boodschap die komt van een engel die niet overeenkomt met het Woord van God onze achterdocht op te wekken. De volgende 'checklist' kan ons helpen om zogenaamde '*engelen des lichts*' te ontmaskeren:

1. Vertelt de engel dat hij een geest is van een overleden vriend of een voorouder? Met andere woorden, vraagt hij jouw aandacht voor zichzelf of voor wezens anders dan Jezus of God? Dan is het geen echte engel van God. Gods engelen getuigen nooit van zichzelf.
2. Vertelt de engel een openbaring die niet in de Bijbel kan worden gevonden, dat alle religies uit God zijn of dat er in het hiernamaals een plaats is voor iedereen [red.: de zogenaamde 'alverzoening']? Dan is het geen echte engel van God.
3. Vermaakt de engel je, knoopt hij een praatje met je aan en blijft hij nog even hangen nadat hij zijn opdracht voltooid heeft? Dan is het geen echte engel van God.
4. Gebruikt de engel speciale lichteffecten, vreemde geluiden of merkwaardige geuren om je aandacht te trekken? Dan is geen echte engel van God. Als er een echte engel van God verschijnt, geeft hij je een boodschap of hij helpt je als je in gevaar bent, waarna hij verdwijnt.
5. Vleit de engel je, door je te vertellen hoe geestelijk je bent? Dan is het geen engel van God. Een bezoek van een engel is geen bewijs van geestelijke volwassenheid van de mens.
6. Laat de engel je angstig of in geestelijke verwarring achter? Dan is het geen echte engel.
7. Probeert de engel je iets te laten doen dat ingaat tegen je geweten? Dan is het geen engel van God.
8. Is de engel vrouwelijk? Dan is het geen engel van God. Vrouwelijke engelen kent de Bijbel niet. Het woord 'engel' is mannelijk. In de Bijbel worden verschillende verschijningen van engelen vermeld. Als er iets gezegd wordt over hun uiterlijk dan wordt vermeld dat ze in een mannelijke gedaante verschijnen, gekleed in witte blinkende kleren [Marcus 16:5](#), [Lukas 24:4](#). Het is opvallende dat in de New-Agewereld zogenaamde engelen veelvuldig verschijnen in de gedaante van een vrouw.

Vervolg Bijlage 2

9. Zijn er positieve gevolgen verbonden aan het bezoek van een engel? Maakt het jij ten goede verandert? Dan is het een engel van God. Maar is de consequentie van het bezoek van een engel dat je schade oploopt, of dat de mensen in je omgeving schade oplopen? Dan is het geen engel van God.

10. Als een engel je vertelt dat je altijd met hem kunt praten en dat je hem op ieder moment kan oproepen, of als hij vertelt dat engelen in je kunnen 'wonen' - zoals de geest van God – dan is hij geen engel van God. Engelen van God zullen zich nooit op dergelijke wijze verbinden aan een mens. Doen ze dat wel, dan zijn het demonen die zich voordoen als engelen van het licht en dient bevrijding in de naam van Jezus Christus toegepast te worden. De Bijbel leert dat God onze geest met jaloezheid begeert. Engelen hebben daartoe geen enkel recht.
Jakobus 4:5 *Of denkt u dat de Schrift tevergeefs zegt: De Geest, Die in ons woont, verlangt Die vurig naar afgunst?*

Deze Bijlage heb ik volledig overgenomen uit het boek 'Geboren om Vrij te zijn', Handboek voor Bevrijdingspastoraat', Crosslight, Wilkin van de Kamp, blz. 105 e.v.

Bijlage 3

Rangorde van engelen Zoals gezien in de Middeleeuwen

Eerste triade (Dichtst bij God, voortdurend in Zijn aanwezigheid)

Serafijnen	- Betekent: "De brandenden"
	- Functie: Liefde, aanbidding en zuivering
	- Plaats: Rondom Gods troon (vgl. Jesaja 6)
Cherubijnen	- Betekent: "De gevulden met kennis"
	- Functie: Beschermen van de heiligheid van God, bewakers van geheime goddelijke kennis
	- Plaats: Eden (Genesis 3:24), Gods troon (Ezechiël 1)
Tronen	- Functie: Draggers van Gods troon, symbolen van Gods gerechtigheid en autoriteit
	- Mogelijk genoemd in Kolossenzen 1:16: "tronen, heerschappijen, overheden en machten"

Tweede triade (regelen de orde van het universum)

Heerschappijen	- Functie: Besturen lagere engelen, uitvoeren van Gods bevelen in het universum
Machten	- Functie: Doorvoeren van wonderen, zorgen voor de natuurwetten, geassocieerd met kracht
Krachten	- Functie: Beschermers tegen demonische krachten, handhavers van geestelijke orde

Derde triade (werken onder meer met de mensheid)

Vorstendommen	- Functie: Beschermen naties en leiders, geven leiding aan groepen mensen
Aartsengelen	- Functie: Brengers van belangrijke boodschappen van God
	- Voorbeeld: Michaël, Gabriël (Daniel, Lucas, Openbaring)
Engelen	- Functie: Dichtst bij de mensen, persoonlijke beschermengelen, boodschappers in het dagelijks leven